

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 9 petih vrst 4 K, od 20—15 petih vrst 6 K, večji inserati petih vrst 8 K; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petih vrst 12 K; poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Hekarna“ Knafljeva ulica št. 5, prtilišno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le poštano in za dostavo frankovano.

Receptivni se ne vrata.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.

V inozemstvu 65 par = K 2.60.

Polnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti

V Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan	K 800.—	celoletno	K 480.—
polletno	150.—	polletno	240.—
3 mesečno	75.—	3 mesečno	120.—
1	25.—	1	40.—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 25 par po nakazilu.

Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo oskrbiti.

Rasto Pustoslemšek:

„Štajerc“ rediolous?

Pred enim tednom sem napisal članek »O razdelitvi naše države na oblasti«. V tem članku sem izrazil svoje prepričanje, da je neodgovorno, ako se hoče v časih najtežjih gospodarskih kriz razdeliti našo državo na 26 oblasti, s čimer bi se naš državni budget obremenil z najmanj dvema, ako ne tremi milijardami. To svojo trditve sem stvarno podprl in računal sem, da se mi bo na stvarna izvajanja tudi stvarno odgovarjalo. Toda motil sem se. Zagovorniki razdelitve naše kraljevine na legion oblasti, so pač nad vse gostobesedni in govorijo o vsem mogočem — o gorovjih in vodah, ki baje nepremostljive ločijo Slovence ob Dravi od onih ob Savi, prav skrbno in previdno pa se izogibajo, da bi se dotaknili kardinalnega in bistvenega, to je finančnega vprašanja, ki po mojem subjektivnem in tudi objektivnem mnenju vendarle igra glavno vlogo v celotnem problemu. Vobče mi je lebdela pri mislih izvajanjih pred očmi stvar kot taka, t. j. razdelitev države v nebroj oblasti, kar bi lahko imelo za državo, ki na znotraj še ni urejena in konsolidirana, katastrofalne posledice, in samo mimogrede sem se dotaknil tudi ustanovitve mariborske oblasti. Poznavajoč in uvažujoč zlasti razmere na takozv. Štajerskem, sem pri tej priliki izrazil tole svoje mnenje: »Ne bojimo se naglašati na vsa usta, da razkosanje Slovenije na ljubljansko in mariborsko oblast ne bo niti za foto pospešilo procesa unifikacije, pač pa znova oživilo, da naravnost kodificiralo naš kranjski in štajerski kampanilizem, ki smo ga po prevratu vendar že smatrali za premagano stališče. Z razdelitvijo Slovenije delovati za unifikacijo pomenja torej toliko, kakor izganjati hudiča z belcebubom.«

Ako sem takrat, ko sem zapisal te vrste, morda še podzavestno dvomil o absolutni točnosti te svoje trditve, so me v tem prepričanju in v tej sodbi docela utrdili in potrdili odgovori na moja izvajanja, ki jih je priobčil mariborski »Taborec«.

V 269. številki »Taborec« je napisal dr. Radoslav Pipuš kot odgovor na moj članek dolgovozno razpravo pod naslovom: »Upravna razdelitev naše države«, v 270. številki istega lista pa je anonimnik

priobčil članek »Dobri nasveti«. V obeh teh člankih slavi kampanilizem prave pravcato orgije. Tako je pisal svoje čase nemškutarski Ornogov »Štajerc«, in oba članka delata utis, kakor da bi bila dobesedno propisana iz »Štajerčevega« leksikona. Tu in tam naravnost besna mržnja na Ljubljano kot slovenski center.

Da se mi ne bo očitalo, da morda generaliziram in komu podtikam, kar ni res, navajam nekatere cvetke iz polemike, naperjene proti stališču, ki sem ga dobro premišljeno zavzel v vprašanju razdelitve države na oblasti.

Dr. Pipuš piše med drugim:

»Če bi nas ne vezala slučajna južna železnica čez Ljubljano s Trstom in Reko, bi med nekdanjima južnim Štajerjem in nekdanjo kranjsko kronovino ne bilo skoraj nobenega prometa... Ljubljana je do sedaj pred ostalimi mesti slovenskega ozemlja nekoliko prednjačila s amo kot središče slovenskega slovnstvenega delovanja in slovenskega knjigotštva, ker je avstr. vlada v ostalih mestih slovenskega ozemlja ali iztrebila, ali pa vsaj omejevala njeno slovnstveno delovanje. Ker je ta pritisk sedaj odpadel, se bo tudi na tem polju v ostalih mestih začelo živahnejše gibanje...«

»Ni slučaj, da so kranjski Slovenci bili združeni v drugi kronovini kakor štajerski Slovenci. Štajerski in koroški Slovenci so od kranjskih ločeni po visokih gorovjih, ki onemogočajo vsak živahnejši promet med prebivalci obojestranskega pobočja. Kaj je bolj naravno, kakor da se ta zemljepisna meja, ki je valed svoje posebne izrazitosti postala tudi zgodovinska meja, in meja med posamnimi gospodarskimi tržišči, ohrani tudi za naprej. Niti jesikovno vprašanje ne govori v prilog združenja obeh predlaganih oblasti. Štajerski in prekmurski Slovenci govorijo pannonsko narečje, ki je bližje kajkavskemu narečju Hrvatov v varadinski in zagrebški oblasti...«

»Slovenci na Štajerskem v Avstriji nismo bili razvajeni po vladi. Vendar nam avstrijske vlade v Gradcu in na Dunaju v gospodarskem osiru niso bile manj naklonjene, kakor bivša deželna vlada v Ljubljani...«

»Ljubljana ni bila nikdar prestolnica kakšnega vladarja, akoprav si sedaj prideva ime prestolnice. Nasprotno skoki strelita se je kranjska vojvodina vladala s Štajerskega, nikdar pa ne nasprotno.«

V 270. številki istega lista piše anonimnik takole:

»Menda ga ni človeka pri nas, ki bi hotel pod Ljubljano. Predobro se je v teh letih pokazalo, da nam Ljubljana ni nikakršno ardišče, upravne in gospodarsko pa je celo ne! Ne kmetu, ne trgovalu ni zanj...«

»Komur je mar, da se naša uprava res uredi, ta bo gledal, da se odpravijo dosedajšnji nedostatk. V upravnih oblastnih zborih se bo to vršilo, in sicer za nas ob Dravi tu v Mariboru in ne v zaspani Ljubljani, ki se zase nima dovolj smisla, kajli za nas! Dobro sveto pa sprejemamo le tedaj, če prihajajo od strani, ki ni osebno ali politično zainteresirana, pa če se stokrat skriva za star list ali pa za nedolžnega žurnalista, ki je vesel, če se je megal zopet enkrat — izkazati...«

Tako gre v tem tonu naprej. Prei bi nemške šmoke, ki so tako pisali, kamnjali, ako bi jih dobili v roke, danes pa ta evanđelji onajajo močje, ki so naše gore list! O kam-

panilizem, o partikularizem! Kako si zmedel možganje ljudem, da ne vidijo preko obzidja svoje lastne opekarnice! Močje, ki so bili svoje čase stebri narodnega pokreta ob Savinji in Dravi, pišejo danes kakor nekoč naši bangermanski sovragi a la Avrelji Polzer v listih »Deutsche Wacht«, »Ostdeutsche Rundschau«, »Marburger Zeitung« in »Grazer Tagblatt«, in dokazujejo, da so Slovenci ob Dravi in Savini docela različni od onih ob Savi in Ljubljani in da celo ne govorijo istega jezika! Prijatelji Askere a Slomškom in Raicem, Vrazom, Vošnjakom in Razlagom vred bi se obrnili v svojem grobu, ako bi ališal to blasfemično rabulistično nota bene inteligentnega našega človeka v prilog tako lokalnemu vprašanju, kakor je ustanovitev mariborske oblasti! Ali je bilo za to treba naše stoletne narodne borbe, da zdi domači sinovi pljujejo na pločve in uspehe tega dela? Ali so to argumenti, ki govorijo za ustanovitev mariborske oblasti? Ako so, potem naj naši državniči ladno napravijo križ čez mariborsko oblast, ker sicer riskirajo, da bodo v bodoče imeli opravka še s štajerskim in kranjskim problemom. Pika.

Manjšinsko vprašanje in zveza narodov.

(Izviran dopis).

V Zenevi, 23. nov.

Skoro ne mine teden, da bi naš časopis ne poročal o krivicah, storjenih našim rojakom levcu Jugoslavije. Na mirovni konferenci so predvideli to stanje in zato so bile nasledstvene države primorane, da podpišejo v mirovni pogodbi klavzulo o zaščiti manjšin. Na žalost velike države niso podpisale podobnih klavzul. Italija je baie podala samo ustno izjavo, da bo postopala v smislu teh ukrepov.

Danes je resnica, da malokatera vlada skrbi za svoje rojake, ki so ostali kot manjšina v tujih državah, kakor se največkrat malo zveni za manjšine v svoji državi. Če jih celo ne prepušča v skoro brezupnem položaju. Zato pa imamo v mnogih državah privatna društva, ki imajo za namen pomagati in jih delovanje sega tudi preko mej. Kakor v mnogem, tako se tudi tu Nemei prvi. (V Zenevi je n. pr. znano, da Nemčija pošlje vsako mednarodno pogodbo za registracijo v tajništvo Zveze narodov.

dočim druge države večkrat opuščajto to svojo dolžnost.) Za Nemci prihajajo Čehi, Madžari, Poljaki itd., a naša obrambna društva, kakor se zdi, so omejevala svoje delovanje samo na domovino. Utis imam, da pri nas ostaja vse le pri bolečeni dejstvu po časopisih, protestnih shodih.

Da bo bolj jasno. Nemci, Madžari, Čehi, Poljaki, Rumuni, Bolgari in razni »makedonstrijci«, Albanci, da Albanci in celo Slovenci iz preka (tudi iz Amerike) javljajo vse krivice, ki se godijo njihovim sorodnikom v tujih državah, na merodajno mesto, to je Mednarodnemu tajništvu Zveze narodov v Zenevi, kjer je poseben oddelak za zaščito manjšin. Z naše strani pa ne dočakaš ničesar — vsaj do danes ni prišel noben znak o delovanju naših društev semkaj. Kakor da bi bila resnica, da je pri nas ideja o Zvezi narodov mrtva in da se naša vlada brine za Zvezo samo »činovniški«, to je kadar se

pojavi vprašanje, katerega uradno ka bo treba poslati (zaradi dnevnice itd. itd.) na skupščino Zveze, kakor mi je pisal neki ugledni arbski politik.

Oprostilo bi bilo, če bi naša vlada ne vedela, da delajo drugo države drugače. Vsak tak važen dokument se namreč pošlje vsem Zvezinim članom, torej tudi nam. Kje so ostali ti spisi, in da niso našli dosedaj človeka, ki bi se pogledal vanje, je zares velika usanka. Ali tudi v obrambnih društvih je dosti pravnikov, ki bi lahko poznali proceduro, kako se pošiljajo taki slučajni nekompetentno mestu.

Zakaj bi n. pr. naša vlada ne predložila skupščini »bela knjiga« o krivicah, ki se godijo našim bratom onkraj meje? Tako je Nemčija izdala pred kratkim okoli 400 strani debelo knjigo o Saarikom bazenu, ki bo ostal pod uprave Zveze narodov do plebiscita leta 1935 (v. Das Saargebiet unter der Herrschaft des Waffenstillstandes abkommens und des Vertrages von Versailles, Vlg. Georg Stilke, Berlin 1921). Zakaj bi naša obramba društva ne pošiljala protestov v Zenevo, seveda protestov, podpovti z izjavami. Zdi se mi celo važno, da omenim, da morajo biti zastavljeni v dostojnem tonu.

Ne bom popisoval procedure in uspehov take akcije. Če nič drugega ne dosežemo, pridobili bomo na ugledu.

Se nekaj o manjšinah pri nas doma. Izgleda, da mislijo naši vodilni krogi, da smo izolirani od sveta, čeprav je večkrat oprevideno tudi taka izjava. Od vlade in naših uradnih zastopnikov doma in v tujini namreč ne dobij ničesar. Razne obznanje in druge policijske uredbe dobi tuje prav gotovo in celo veliko hitreje iz Sofije, kakor pa od kakega poslanstva ali pa naš še vlade.

Svet pa tudi gleda, kako ravnamo mi z manjšinami. Čitam sadniji, da naša vlada ni hotela priznati adventistov in celo izjavila, da ta sekta ni priznana nikjer. Čl tam tudi, da naši državljani, študenti madžarske narodnosti, ne smejo študirati na Madžarskem. Ne vem, ali so to vesti točne; ako so, potem je gotovo, da bi imeli ljudje pravico, da se pritožijo v Zenevo.

Vse take slučaje tuji pazljivo zasledujejo — a mi ne storimo ničesar.

Fran Govekar:

Realnost in fantazija.

To je bil zopet triumf slovenske kulture. To je bila nova manifestacija ljubljanske zavednosti, iste vulkanske toploti, ki polje danes po žilah našega vrliga meščanstva, elastičnosti in agilnosti naše današnje inteligence! Oh, dajte mi lro, da zapojem himno na ljubljeno svojo Ljubljano, dajte mi najmočnejši orkester, da Vam zasviram grandiozno simfonijo o svojem ponosu na dušo in srce naše Slovenije!

O Vi klevetnički, ki trosite po jugoslovenskem in slovenskem svetu grdo laž, da je Ljubljana zaspana, da je velika vas brez poleta in smisla za napredek, da je tretja kraljevska prestolnica resnično le gomila čemernežev, zabavljčev, spletkarjev, čvčkoslovcev in kvartoporcev, ki zahlevajo vsega le od drugih, a sami ne storo ničesar. — O Vi klevetnički, ki brljete norce iz naše Bele Ljubljane, češ, da stoji globoko pod Celjem in nedozledno nizko pod Mariborom, — sobotni Havičkov večer bi Vas bil prepričal, da je resnica prav nasprotna! Mi vstajamo, mi vstali smo, a Vas je strah. — zato tako hrumlite: Ljubljana se hošljete!

Odkar imamo univerzo in tehniko, vse možne srednje in umetniške šole, konservatorij in kralj. gledališče, se je namreč

zgodelo, kakor bi se bil Nekdo s šarobno palčko doteknil našega mesta. Prazne so vse kavarno in krčme, opustele so vse beznice, naše ljudstvo pa si išče zabave in užitka le še na predavanjih, koncertih, v gledališčih ter po kulturnih prireditvah. Čudovito le, kako agilni so naši vseučilišni in srednješolski profesorji, in »Alomast« je morala prirediti kar petindvajset novih ogromnih desk, da more nalepiti le-pake, ki nam naznanjajo dan na dan, večer za večerom nova predavanja s interesantnimi, sli aktualnimi, vselej pa za ljudstvo posebno instruktivnimi eksperimenti, demonstracijami, skiptičnimi slikami i. dr. O zgodovini in umetnosti, stari in moderni, tufi in slovenski, v glasbi, arhitekturi, o medicini, o ustavi, državni upravi, o poeziji, Danteju, Dostojevskem, Anatolu Francu, Jos. Bedleru, o Masaryku, o slovenskem pračloveku in najnovejšem slovenskem kulturnem delavcu, o dramatikih in filozofiji, vaufu in diplomaciji... o vsem, vsem se predava danes v Ljubljani pred neštevilnimi množicami. Naša Ljudska univerza ne izhaja več s štirimi dvoranami, in jedva čaka, da se otvori v palači Kreditne banke še peti!

Zdaj vidimo, kakšen blagoslov rosi na Ljubljano s visokih šol! Zdaj čutimo val sreče, da nas je svobodna Jugoslavija obdarila s akademstvom! In naš župan dr. Perič se lahko smeje: v naročje se mu kar vsip'lelo prazne krčme, beznice, kavarne in kleti, nadvetnik Preclavšek pa komandira armadice inženjerjev, stavbenikov in si-

darjev, ki prilezajo iz bivših nepotrebnih ter le škodljivih zakejanjih blagov nova, značna in svetla stanovanja!

Iz Ljubljane izginja stanovanjska zadržga, iz našega stolnega mesta je izginila piljanstvo in kvartopirstvo. Z njima vred pa trdi vse nekdanje čemerne krivogledstvo: ljubezljiva zadovoljnost vlada med nami, povsod gledaš le veselje obrazov, a nečdanli humor Ljubljančanov poganja znoter bujne sadove.

Palirani bomo! Karli in kavararji se si omevali podjetne konsorcije, in nova obrtna podjetja, ki nam ustvarijo iz domačih tvarin in s domačimi delavci produkte najsilnejše konkurenčne kvalitete, se dvigajo kakor gobe iz tal na vseh koncih in krajih. Na ljubljanskem polju vzraščajo cel zeed novih tovarov, naše stavbarstvo in obrtništvo vseh strok pa gre v debole klasje!

V takih razmerah se kajpada ni čuditi, da je tudi Havičkov večer, ki ga je v soboto priredila mlada Jugoslovenska in českoslovska liga, uspel nad vse silajno.

Havičkov! Poslednji Slovenec vo, kdo je bil: mož, ki je še pred dobrimi sto leti s vse silo delal na to, da vzame hudič Avstrijo; mladenci, ki je že s 28 leti dobro slutili nevedljive sile kulturnega in slovenskega slovstva; junak, ki je sukal svoje pero kot dvakrat nabrušen meč, kot plamenico, rovnico in zidarsko lopatico; četki Slegfried, ki je obenem rušil in gradil, posnik, žurnalst, buditelj in prorok ter plamtč prijatelj Rusov in Jugoslovenov. Havi-

čeka pozna torej pri nas temeljito vsak pesnik kot prvobornilca slovenske moderne, pozna ga vsak akademik kot moža najradikalnejših, a hkratu najutemeljevaljših načel, pozna ga vsak politik kot umetnika političnih metod in taktike, kot genialnega miselnega državca.

In zato smatramo vsi Slovenci Havičeka že davno za svojega moža, in zato se je obnesel sebojni Havičkov večer toli silajno. Modri, daljekovidni so naši trgovalci in obrtniki: Četkoslavaška je silno bogata republika in stika z njo so nam imperativno potrebni. A seveda je z narodnega stališča simpatični. Tako so torej došli vsi ljubljanski najodličnejši trgovalci, industrijalci in obrtniki, prišli so v gostih vrstah, da dokumentirajo javno: Jugosloveni smo, Slovani; pokloni tebi, mučenik Čeh, ki si nam pomagal doseči svobodno Jugoslavijo!

In prišli so seveda korporativno vsi naši ljubljanski pesniki, novelisti, vsi naši vseučiliški profesorji, naši novinarji, naši dramatik, vsi naši politiki, vsi naši državni funkcionarji (žalibož, da se je zaradi prebujenja evretil gosp. namestnik Iv. Mrbari), prišlo je trumoma naše zavedno žensstvo in končno v svetlih vrstah naša ženska in možka akad. mladež. Natlačeno polna je bila ne le velika okusno okrašena dvorana Narodnega doma, nego je hitro po 8. zavladala nevarna gneča po vseh stranskih prostorih na levi in desni. Okoli 9. je bila že tolika stiska, da je moral g. Slahta odpreti tudi malo dvorano, kjer je

vaše mrazu kmalu zavlada velika vročina.

Po elegantnem, vedno duhovitemu govoru predsednika lige, g. dr. Karla Trilnerja, ki vsestrilna voliška godba venod jugoslovenskih himen, prepletanih s češkimi in slovaškimi. Množica so jih poslušale stoji s toplo razgranostjo. Nato je govoril gosp. generalni konzul dr. Beneš o davnih stikih oboj narodov, prošeh občinstvo, naj bi spreminjalo stare ideale v nova dejstva, oboja narodoma v spis in korist. Jedrnato je predaval g. dr. Krivile o delu in značaju slavljencem, na kar je krasnoslovil dr. Iv. Lah nekaj satirično - humorističnih pesni-
teu Havičkovih v svojih izvrstnih pravah dih. Zares, češ mož junak je bil naš slatostarči ljublar, Se ko je izgubil ženo, hčerko, domovino in svobodo, si je ohranil nabju-nejši humor! In mi smo ob dr. Lahovih deklaracijah si vsi srečni mislili: Havičček je bil torej čisto slovenski značaj! Zakaj tudi Slovenec niti v najhujši stiski nikdar ne izgubila humorja! Slovenec nikoli ne godrnja, nikoli ne obupava, Slovenec ni nikdar čemeran, nikdar siten in zabavljiv, nego si ohranja svoj alai humor valic vsemu in proti vsemu!

In potem je nastopil naš veloodlični historik in estet, vseučiliški profesor dr. Ivanovič ter je s svojo znano duhovitostjo in eleganco podajal krasno paralelo med literarnimi razporami českoslovaškimi in jugoslovenskimi v Havičkovih dobi. Njegov govor je bil pravi biser akademske učnosti in retorike.

57.2
1/14

Da smo izolirani, je pokazala zadnja seja Zvezinega sveta v Parizu. G. Fischer je navajal več naših listov poleg poročil uradnega Press-Bureau. Izolacija pa se bo še povečala, če se ne bomo znali boriti s tujim časopisjem. Skoro na vse vesti albanske vlade smo mi

odgovarjali v tujini: to je laž in popolnoma brez vsake osnove, doma pa smo albanske novice potrjevali. Čas bi že bil, da bi preuredili in uredili našo poročevalsko službo na znotraj in na zunan.

Pismo iz Prage.

V Pragi, 26. nov. 1921.
Ves minuli teden se je nadaljevala podrobna debata o proračunu, ki je bil danes v prvem čitanju sprejet. Drugo čitanje se prične 29. t. m. Po sprejetju proračuna pridejo v razpravo vse terminirane predloge, to je predloge, katerih veljavnost bi prenehala z 31. decembrom 1921, ako bi se ne podaljšala. Teh predlog je 22 in ima biti razprava o njih končana do 21. decembra, za kateri dan je določena zadnja seja pred Božičem. Ako bo mogoče, se bo razpravljalo pred Božičem še dodatke k proračunu za leto 1922, ako ne, se to zgodi meseca januarja, v katerem so proponirane seje na dneve 10. in 13. ter od 16. do 21. januarja, na kateri dan bo zadnja seja sedanjega zasedanja. Za spomladansko zasedanje zbornice se pripravljajo zakoni za socialno zavarovanje, za različite med državo in cerkvijo in nekateri predlogi agrarnega značaja.
Proračunska debata je v svojem poteku pokazala, da se umirjenje v nazorih in stremiljenju po varčevanju, katero priznavajo vse stranke za potrebno. Za to je bila izvoljena štedilna komisija, kateri predseduje dr. Kramar, da bi po tej strani proučila posamezne predloge. Štedenje nima biti v škodo državnim namočencem z znižanjem plače, gre pa za odpust preštevilnih moči v glavnem na železnih in poštah.
Na Slovaškem se pripravljajo izvedba velikih žup v smislu zakona o župnem vprašanju. Župe se ustanove prihodnje leto in pričakuje se, da bodo prinesle na Slovaškem koristi v notranji politiki in v narodnostnih, gospodarskih ter socialnih odnosih. S tem je v zvezi tudi reforma državne uprave, kajti župe bodo služile za drugo instanco; razpravljanje v političnih zadevah v prvi instanci bodo vršili okrajni uradi.
V Pragi je bil odprt dan na splošnem pokopališču 23. t. m. krematorij, ki je s tem dnem dan na razpolago javnosti. To je drugi krematorij v česl. republiki, kajti prvi je bil odprt v Liberci takoj po prevratu. Župan praškega mesta dr. Baxa je v slavnostnem govoru omenil, da je podal prvi predlog za

napravo krematorija leta 1888 znanemu češki rodoljub Vojta Náprstek. In dotaknil se je tudi bojev za časa Avstrije glede sežiganja mrličev. Sežiganje v krematoriju stane 400 Kč.
Klub jugoslovenskih slikarjev ustvarjajočih umetnosti v Pragi je priredil razstavo del svojih članov v prostorih Jednote lepih umetnosti v parlamentni zgradbi; razstava je bila odprta 23. t. m. Udeležili so se številni zastopniki jugoslovenske kolonije v Pragi, nadalje zastopniki praških literarnih, umetniških in novinarskih krogov, člani jugoslovenske komisije, češkoslovaško - jugoslovenske lige itd. — Predsednik kluba Steva F. Čalič je v svojem govoru naglašal, da po zaslugi kluba prihaja tu prvič češka javnost v direktni stik z jugoslovensko umetnostjo. Klub je bil stvorjen še pred letom dni in ima dvojno svrhu: gospodarsko in ideološko. Z gospodarske strani se klub trudi, da bi zboljšal bedne razmere svojega členstva, z ideološke pa stremi po strokovni in kulturni vzgoji svojih članov. Dostavil je, da merodajni činitelji kluba niso pomagali, in da je razstava prirejena z velikimi žrtvami. Izrekel pa je zahvalo protektorju razstave, poslaniku kraljevine SHS ministru dr. Vošnjaku. Ker je poslanik dr. Vošnjak baš odpotoval v Beograd, ga je zastopal prvi poslaniški sekretar dr. Djorić, ki je izrazil svoje zadovoljstvo nad uresničenjem razstave in jo je otvoril. Na razstavi je 130 slik in plastik, katere so umetniki hoteli uspele nego slike. Med slikarji zastopa ekspresionizem samo Ivo Režek, ostali slikarji se drže starih smeri. Razstavljali so: Ante Trstenjak, Stipe Baković, Steva F. Čalič, Ivan Kos, Savo Bufović, Jaro Hilbert, Jakov Smokvina, Ivan Gilvo Mirković, Ante Matković, Ivan Gorup (Engelmüllerjev učenec) in A. Balas. Med kiparstvi deli ima najlepše Luda Valičeva, dobra dela sta razstavila tudi Vladimir Stoviček in T. Ivančević. Ekspresionist v kiparstvu je Frane Meneghello. Na razstavi, ki bo trajala do 8. decembra t. l., je bilo takoj po otvoritvi nakupljenih nekoliko slik in soh. J. K. S.

Istina o živini iz Nemčije.

Iz Kabineta ministrstva za kmetijstvo in vodo ugotavljajo: Po določilih mirovnih pogodb ima Srbija sprejeti od sovražnih držav večje količine živine na račun vojne odškodnine. Na podlagi izkušenj, dobljenih pri prodaji živine, ki se je prevzela v prvi skupini, je vlada sklenila že meseca maja ter izdala o tem komuniké, da se živina prodaja potom licitacije v državi in da se denar, ki je naložen pri Upravi fondov, razdeli popolnoma sorazmerno med one posestnike živine, ki so bili oškodovani med vojno. Od Bolgarske je bilo do tedaj prevzetih 12.000 ovac, 6000 glav govedi, 5000 konj in 1000 mul. Iz Nemčije pa 10.620 konj. Vsa ta živina se je prepepeljala v Srbijo in prodala po raznih krajih potom licitacije. Cene, ki so se dosegle za živino iz Bolgarske, kakor tudi cene, ki so se dosegle za kovo iz Nemčije, so bile zelo majhne v

primeri s transportnimi stroški. Prevozni stroški so znašali od Salzburga do Srbije za vsakega konja povprečno 1100 dinarjev. Pri drugi živini je treba vpoštovati, da jo gre več v posamezen vagon, tako da je prevoz ene svinje veljal 900 dinarjev. Radi tega je nastalo vprašanje, ali naj se odredimo prevzetju živine iz Nemčije, ali pa naj plačamo za stroške več, kakor pa naj dobimo pri prodaji v Srbiji, valed česar bi se ničesar ne moglo nakazati fondu. Razen tega so bile tudi druge težave. V Nemčiji vlada stalno kuga na gobu in parklji. Po poročilu iz Wiesbadna, Nemčija ne dovoljuje, da se okuženi transporti vračajo z meje, pač pa samo oni vagoni, v katerih je okužena živina. Veterinarski oddelek ministrstva za kmetijstvo je podal mnenje, da se na podlagi določb veterinarsko-policijskih predpisov ne more dovoliti prevoz pre-

žvekovalcev iz Nemčije v našo državo pod pogoj, pod katerimi se vrši ta uvoz. Opaznost, da se ne uvozi kuga v državo, velika pomanjšanost hrane v državi, radi katerega se je odobril izvoz živine, dvakrat pridobljene izkušnje pri prevzemu živine v prvih skupinah in drugi raslogi so napotili vlado, da proda živino takoj po prejemu, ne da bi jo prepepeljala v našo državo, da se tako izogne vsem stroškom in nevarnostim. Ta prodaja je končana. Živina je definitivno prodana po 1800 dinarjev, določena vsota je vplačana v naprej brez kakih nadaljnjih beneficij in brez oprostita carine. Cena je ugodna, če se vpošteva, da je bilo prodanih krav in juncev 11.960 in samo 5678 konj in bikov. Junci, stari od enega do 14 let, stanejo od 400 do 600 D, krave 500 do 600 dinarjev, voli 1000 do 1500 D. Ovce so prodane pod istim pogojem po 46.50 dinarjev, toda pogojno, to je, da je kupec dolžan ovce prevzeti po omenjeni ceni in plačati vse prevozne stroške, ako pride država v nemožnost, da ovce prepele v državo in jih proda. Po sklepu vlade je ministrstvo za kmetijstvo in vodo zbralo ponudbe 11 ponudnikov in je o teh ponudbah razprav-

ljal dne 4. novembra gospodarsko-finančni komite, ki ni hotel ničesar definitivnega skleniti, temveč je določil, da se val ponudniki pozovejo k ustni licitaciji, ki se je vršila 10. novembra. Komisija za licitacijo je obstojala iz načelnika, šefa računovodstva in pravnega referenta. V poročilu, predloženemu gospodarsko - finančnemu komiteju se predlaga, naj se odstopi živina najboljšemu ponudniku. To poročilo ni bilo sprejeto, ker je bila naknadno predložena ponudba z jamstvom enega milijona dinarjev ter je bilo sklenjeno, da se licitacija vrši ponovno. Na ponovni licitaciji 12. novembra je najvišje cene za govedo in ovce ponudila delniška družba »Prometej«, industrija mesnih proizvodov v Zagrebu, ter je licitacijo odobril gospodarsko - finančni komite na predlog ministrstva za kmetijstvo in vodo z odlokom od 19. novembra. Sklenjena pogodba more vsakdo videti v ministrstvu za kmetijstvo in vodo. To ministrstvo je prepričano o solidnosti kupčije, ki je sklenjena, ter obžaluje, ako javna glasila, morebiti v dobrem namenu, delajo slabe naluge državnim interesom.

podlagi ar nestlje za hrabre ruske oficirje kot generala v rdečo vojsko.
— Prezident Masaryk o washingtonski konferenci. Prezident Masaryk je imel razgovor s poročevalcem newyorškega »Wordla« o washingtonski konferenci. Med širokim izvajanjem je poudarjal, da prava človečnost in pravi blagor človeštva potivata v delu in njegovih kulturnih pridobitvah. Pričakuje, da washingtonska konferenca ne spoznanje uveljavi in tako v obliki moli pripomore k doseženju miru. Masaryk je privrženec ideala o trajnem miru, je proti militarizmu, je proti imperijalizmu in prav zato tudi proti vsakemu sentimentalnemu pacifizmu, kakršnega je le prebogostoma srečal v Ameriki in v Angliji. Privrženec tega pacifizma so bili v svojem stremiljenju po miru protektorji najbolj militarističnih bojevnikov. Washingtonska konferenca ima pred seboj povsem določena probleme. S Srednjo Evropo si predstavljajo Masaryk vsi vrsto malih držav in narodov med zapadom in Rusijo. Mala država je politična individualnost tako kakor velika država. Ne gre samo za številno velikost, marveč tudi za kvaliteto. V zunanji politiki in v diplomaciji mora vladati demokracija. Konsolidacija Srednje Evrope je nujno potrebna glede na razmere bližnjega vzhoda, t. j. Rusije. Ruski problem stopi v doglednem času v rivo fazo. Rusija se povzdigne do svoje konsolidacije. Evropa, ako hoče biti za ta trenutek pripravljena, mora kar najhitreje razrešiti ostale probleme, razdelana po vojni in po mirovnih pogodbah. Glede ureditve razmerja med Francijo in Nemčijo bi mogla uspešno posredovati Anglija. Evropa more in mora biti zveza velikih in malih narodov. V tem demokratičnem smislu govori o prijateljskem dogovoru med Francijo in Nemčijo. V tem smislu se mora tudi pripravljati, da Rusija postane vplivni član Evrope. In v tem smislu si želi Masaryk vodenja Amerike z evropskimi narodi. Kar se tiče razoroževanja, nastopi to kot posledica prave mednarodne in humanitarne politike med državami in narodi. V narodih mora prevladati pravo prepričanje, da ima prenehati vsaka agresivnost, kajti moralna človečnost dopušča samo obrambo, denarstvo, nikakor pa ne dopušča ofenzive. Zato mora kreniti politika v smeri v kulturno smer, izvajajoč načela vzajemnosti in mednarodnosti med državami in narodi. Washingtonska konferenca se bo dotikala gotovo tudi evropskega in svetovnega finančnega problema, zlasti valutnega. Do neke mere volna še traja, in sicer v finančni in ekonomski formi. Bilo bi zares divno, ako bi se zavzemali za razoroževanje in se borili proti vojni, pri tem pa ne bi videli strašnih učinkov valutnih spekulacij itd. Morjenje v vojni je gotovo grozna reč, ali sedanje izlagovanje in izkoriščanje ekonomske slabosti potom močnejšega tudi ni nič večjega. Izraža željo, da bi se konferenca bavila z ekonomskim problemom na razumen in praktičen način v filantropskem smislu.
— Češkoslovaška zunanja politika. »Lidové Noviny« pišejo med drugim: Ni treba posebej dokazovati, da habzburško vprašanje ni samo notranje madžarsko vprašanje. Ako komunisti očitajo, da nismo z nasiljem odstranili Horthyjevega režima, so mnenja, da je treba hudiča izgnati z Belcebubom. Demokracije ni mogoče uvesti z baloneti. Tudi kritiki poljske pogodbe niso dosledni. Vsaka pogodba temelji na načelu: do ut des. Dobri odnosi z Rusijo so naši življenjski interesi. To je aksiom. Zato se pogodba sploh ne tiče vzdušnih meja Poljske. V eventuelnem rusko-poljskem konfliktu ne bomo nikdar zavezniki Poljske. Za nas je nevarnost in diplomatski desinterese samo po sebi razumljivo, ker ne moremo igrati vloge veselice. Ravno kritiki t. j. Nemci in komunisti so nasprotniki te politike. Naše sedanje naloge v srednji Evropi so skromne, takorekoč konservativne. Mi ne moremo osvoboditi ne Madžarov in ne obnoviti Rusije, ampak moramo ohraniti, kar smo pridobili in kar nam je bilo zapuščeno.
— Lunačarski b. povračilo ruskih emigrantov. Iz Moskve poročajo, da je prosvetni komisar Lunačarski izjavil sodniku ruske poročevalske agencije, da nima sovjetska vlada ničesar proti povratku večine ruskih emigrantov, ki bi se na zelo zmotili, ako bi hoteli ustanoviti komunizem nasprotivo ali sploh neodvisno stranko. Gre za to, da emigranti pomagajo sovetom in uvidijo, da je komunizem edino sredstvo za zrevolucioniranje sveta in za razvoj Rusije. Emigranti v nobenem slučaju ne bodo dobili nazaj konfiscirane premoženja.
— Francoski poslanik v Rimu odstopi. Dunajski listi objavljajo brzojavko iz Pariza, ki veli, da je francoski poslanik v Rimu Barrere prošil za odstop, h kateremu ga silijo najnovejši dogodki v Italiji.
— Admiral Andrews o naši državi. Admiral Andrews, ki je bil svoječasno komandant ameriške vojne mornarice na Jadranskem morju, je poslal M. Stoliču iz Šibenika pismo, v katerem piše med drugim, da je naša država zelo malo poznana v Ameriki in pravi, da bo napisal knjigo o svojih doživljajih na Jadranskem morju, predvsem s ozirom na stike z Jugoslovenci.
— Zveza narodov ostane v Svici. Tajništvo Zveze narodov dementira vse vesti o premembri sedeža Zveze narodov na Dunaj.

Politična situacija.

— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Tekom včerajšnjega dneva je imel demokrati klub dolgotrajno sejo. tako dopoldne kakor popoldne. Razpravljali je pred vsem o finančni politiki ter o notranji in zunanji politiki. Najprej se je razvila debata o ekspoziciji finančnega ministra, podanem na zadnji seji. Dr. Vojta Veliković je podal k ekspoziciji finančnega ministra, zlasti k točki o budžetu, svoje nasvete in opazke. Odgovarjal mu je finančni minister. Minister za šume in rude dr. Krizan je klubu podal nekatere zanimive statistične podatke o dohodkih državnih premožnikov. Po teh statističnih podatkih se je produktacija premoga v državnih rudnikih od leta 1918 znatno povečala in je znašala sedaj nad 90 milijonov meterskih centov. Tudi dohodki iz rudnikov so se povečali. Izdatki so se razmeroma dvignili.
Minister notranjih del g. Svetozar Pribečević je podal sliko o notranjepolitičnem položaju. Klub je njegova izjava odobrila.
Koncem popoldanske seje je šele klub prešel na razpravo o vprašanju rekonstrukcije vlade, oziroma o izmenjavi osebnosti v ministrstvih, zasedanju od demokratov. Klub je pooblastil poseben peteročlanski odbor z dalekosežnimi pooblastili, da sam definitivno sestavi kandidatno listo ministrov. V ta odbor so bili imenovani: g. Liuba Davidović, dr. Marinković, dr. Iv. Ribar, dr. Veliković in dr. Žerjav. Ta odbor bo tekom današnjega dneva sestavil kandidatno listo, katero predloži potem g. Pašiću.
— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Na včerajšnji seji muslimanskega kluba sta poročala poslanca dr. Hrasnice in Korkut o sestanku muslimanskih delegatov z ministrskim predsednikom g. Pašićem. Po njih poročilu je klub začel razpravljati o vladni finančni politiki. Klub je sklenil zahtevati, da se izvede izenačenje finančnega zakona za vsa država in da se šele potem predpiše davčne doklade. Dalje bo klub zahteval prenehanje davčnih uradnikov. Glede realizacije zunanjega posojila stavi klub pogoj, da se Jadranska železnica izpolni preko Bosne (Sarajeva) na Split. Določeni so bili dalje delegati za razgovore z g. Liubo Davidovićem glede rekonstrukcije vlade. Danes dopoldne se vrši konferenca muslimanskega kluba s predsednikom radikalnega parlamentarnega kluba g. Aco Stanojevičem.
— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Dopisnik zagrebških »Novosti« je imel daljši razgovor z ministrom trgovine in industrije g. dr. Spahom. Minister se je izjavil o kabinetni krizi in bodočem programu muslimanske organizacije. Muslimanski klub smatra za potrebno, da se ugotovi sporazum vladnih strank in definitivno določi delovni program. Muslimanski klub je za rešitev

versko-prosvetne avtonomije, za izenačenje državnih davkov. Državni dohodki se naj razdelijo na vse pokrajine. Muslimanski klub želi konkretnega razmerja med vsemi strankami vlade. Imamo razlogo, se je izjavil dr. Spaho, da smo stopili v intimiteto odnosa s Samostojno kmetijsko stranko. Minister dalje smatra, da so odstranjene vse težave glede rekonstrukcije vlade.
— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Radikalni klub je imel danes kratko sejo. Razpravljali je o volilnem zakonu. Radikalni klub zastopa stališče, da je treba čimprej v skupščini izvršiti sprejetje volilnega zakona. Nasprotno stališče zastopa demokrati.
— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Kako je pričakovati, bodo tekom današnjega dneva izgotovljene ministrske kandidatne liste. Radikalci izvajajo rezervirano taktiko in doslej še niso nominirali svojih kandidatov. Ministrski predsednik Pašić pa je včeraj odločno dementiral vse v listih objavljene kombinacije.
— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Predsednik odbora SKS, posl. Rajar, je predložil šefoma demokratske, oziroma radikalne stranke g. Davidoviću in Stanojeviču zahtevo svojega kluba. SKS zahteva, da se tudi ona pozove k razgovoru glede sporazuma in rekonstrukcije vlade.

Politične vesti.

— Sestanek v Kočevju. Iz Kočevja nam pišejo: Preteklo nedeljo se je vršil tukaj sestanek, na katerem je poročal g. posl. Reisner o uradniškem vprašanju. Sestanek je lepo uspel. Udeležili so se ga razven iz Kočevja, tudi iz Ribnice in Vel. Laš. Udeleženci so sledili z zanimanjem izvajanjem g. poslancu, ki jim je orisal delo na tem vprašanju in pojasnil, kdo dela in se briga in kdo se poslužuje le demagogije in podiranja.
— Mariborski socialni demokrati proti draginji. V Götzovi dvorani se je v nedeljo dopoldne vršil ob obilni udeležbi protestni shod JSDS, na katerem je govoril poslanec Golouh in župan Grčar ter Polikan (nemško). Golouh je med drugim kritiziral našo vojaško akcijo proti Madžarski in Albaniji, župan Grčar se je omejil v splošni kritiki proti vzrokom draginje. Zborovalci so pogrešali konkretnih predlogov in ukrepov glede pobijanja draginje življenjskih potrebščin in stanovanjske namenske v Mariboru. Obširna resolucija vsebuje tudi odpravo militarizma.
— Razmejitev z Romunsko. Beogradska »Politika« je te dni priobčila poročilo iz Bukarešte, da je romunska delegacija komisije za razmejitev zahtevala zase Belo Cerkev in Vršac proti kompenzaciji za nekatere srbske vase. Ministrstvo zunanjih del najhodi odločno dementira te vesti ter izjavlja, da se oba komisiji še vedno bavita s razmejitvijo, toda vprašanje Bele Cerkve in Vršca nikakor ne prihaja v poštev.
— Kako so komunisti dobivali denar iz Rusije. Preiskovalni sodnik je te dni, kakor javljajo iz Beograda, zaplenil številno korespondenco bivših komunističnih poslancev. Pri nedavno aretiranim bivšem komunističnem poslancu Tristi Kaceloviću so dobili pisma, ki jih je bil pisal bivšemu komunističnemu poslancu Kostu Novakoviću, aretiranemu pred nekaj dnevi. Kacelović je v teh pismih poročal Novakoviću o delu posameh komunističnih organizacij v državi. Ugotovilo se je, da so se pošiljala pisma za Novakovića v Požarevac in to s pomočjo neke ženske. Novaković in trgovski potnik Pupić ta, da bi bila napravila kaj proti zakonu. Pupić je obljubil, da bo dokazal svojo nedolžnost, toda pod pogojem, da se v javnosti ne imenuje njegovega imena. Ugotovilo se je pa, da je on odpravil korespondenco med komunističnimi poslanci in organizacijami in da je prenašal za organizacije tudi denar, ki je zanje prišel iz Rusije. Vsi imenovani se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.
— Šef Vranglova generalnega štaba boljševik. Iz Carigrada poročajo, da se je vrnil bivši šef Vranglova generalnega štaba general Krinski v Rusijo, kjer ga sprejel Čičerin na

11

Radi strahu pred Jugoslavijo.

Današnji Machiavellijevi epigoni v Italiji so naperili ost svoje protislovenske politike očitno proti Jugoslaviji. Italijanska diplomacija ne skriva v tem oziru nobene tajnosti. Zato ni težko kontrolirati manevrov italijanske politike proti naši državi.

Najlepša in najnovejša konstatacija tega dejstva je zahteva italijanskega delegata v Washingtonu, da mora jugoslovenska vlada podati razorožitveni konferenci pomirljivo izjavo z ozirom na italijanski strah pred Jugoslavijo. Ta zahteva pravzaprav ni nobeno iznenadenje znanosti, ki je poznala od blizu italijanske intrige, pač pa je lahko iznenadenje za druge, ki ne poznajo Italijanov in še manj seveda naš. Inozemska javnost, ki je pod vplivom javnega tiska, na podlagi te izjave lahko sklepa, da smo ravno mi oni, ki ogrožamo mir ne le v srednji, ampak v vsej Evropi. Kaj madžarska reakcija, kaj združenje Avstrije z Nemčijo, kaj na vsežadnje Karel! Jugosloveni so element, ki ne dajo miru! Tako lahko misli ne samo nepoučena inozemska javnost, ampak tudi svetovna diplomacija, ki pa nima pojma o realnem položaju naših odnosov z Italijo. Da je žal tako, vedo najboljši naši neodrešeni bratje, pa tudi mi sami.

Je pač tako. Italija računa vedno z medvedovo kožo, ki jo končno res dobi. Zdi se, da imajo Italijani tudi v politiki več sreče nego nameti. Vsa zgodovina zedinjene Italije priča o tem. Izid svetovne vojne pa je bil za Italijo naravnost presenetljiv, ker ni dobila samo medvedove kože ampak se ji je celo posrečilo, da je v kljub vsem protestom pravih gospodarjev zasedla precejšen del medvedovega revirja. In pravico lastnine so priznali Italiji tudi njeni prijatelji, kar dokazuje, da niso ravno pošteni lovci.

Zato ne bo nič čudnega, ako Italijanski prijatelji res ugodijo zahtevi Italije po razorožitvi naše države, more Italija vsaj začasno v miru uživati sadove svojega medvedjega lova. Nič čudnega, ako se pridruži v naši zunanji politiki še en poraz, saj smo jih takorekoč navajeni. Bo vsaj mera polna in nihče ne bo mogel očitati nobenemu, da je zakrivil poraz na Koroškem, v Ranallu, Baranji, Banatu in pred kratkim v Albaniji. Z razorožitvijo bo porajena vsa Jugoslavija. Naši separatisti, avtonomisti ter drugi narodni in mednarodni — isti pa bodo v družbi Italijanov skakali od veselja, ker se jim bo izpolnila vsaj ena želja, da bi bila Jugoslavija brez orožja.

Toda upajmo, da se to ne zgodi. Do sedaj je bil Hanibal pred vratmi, danes pa je že v hiši! Edino najodločnejši in v vsakem oziru najenergičnejši odpor more izgnati apeninskega Hanibala in mu dati tako brco, da se bo vsaj nekaj časa spomnil na jugoslovensko gostoljubnost. To mora biti apel naše celokupne poštene javnosti merodajnim činiteljem, ko bodo prejeli sklep komisijskega odseka v Washingtonu. Naj izve nepoučena inozemska javnost, da nismo tako neumni, za kakoršne nas imajo »prefriganje« Italijani!

Očividno se je zbal »zmagovalna« Italija nepričakovanih uspehov male antante v zadnji profinčarsko-habsburški aferi. Ultimata male antante, katerega nujnost in upravičenost sta morala priznati tudi Pariz in London, je deloval na italijanske živce tako močno, da je namah spremenil »sacro egoismo nazionala« v smer, ki jo je zavračal sam »veliki« Della Torretta. Italija se je morala pod pritiskom agilnosti in energije male antante čez noč prepričati o madžarsko-habsburški nevarnosti za svoje nove obmejne interese. Ni šlo drugače.

Kakor navadno, se je Italija tudi to pot skesala in obžalovala svoj korak. Toda kes in obžalovanje nista bila tako velika, kakor strah pred malo antanto, ki je z eksperimentalno točnostjo in resnim poudarkom izvedla mobilizacijo proti sovražnikom. Italija, ki je v začetku navidezno podpirala težnje male antante, v kolikor jo je smatrala za protiboljševiško organizacijo, je v svoji protislovenski politiki zagledala v mali antanti nevarnost obnove jugoslovenskega sveslovanstva. To in vojaška organizacija male antante je ono, česar se boji Italija. Ker pa za sedaj iz važnih gospodarskih in drugih razlogov ne more nastopiti proti Čehoslovaski, ki je vstvaritelja in organizatorica male antante, se je zaletela v Jugoslavijo kot slabejšo in hoče s tem udarcem zadati smrti.

no rano »vseslovensko« rešilo male antante.

To je namen in cilj italijanske zahteve v Washingtonu. Naša diplomacija torej ni osamljena in bo brez dvoma razpravljalna najnovejša italijanska machiavellistična spletko.

Telefonska in brzojavna poročila.

MIRIDITI PROTI TIRANSKI VLADI.

— d Beograd, 29. nov. Predsednik miriditske republike Marko Gijoni je poslal svojemu ministru za vere profesorju Ašiku nastopno pismo z naročilom, naj v zmislu pisma napravi korake. Pismo se glasi: Prizren, 25. novembra. V času, ko se nahaja ententna komisija, katero so zahtevali v Ženevi miriditski delegati, v Tirani, da dá popolno svobodo narodu, manifestiramo svoje želje in zahteve. Tiranska vlada dela z vsemi močmi na to, da bi iztrebila krščanstvo na severu in da bi pokazala vsemu svetu, da Miriditi ni. Prosim vas, da napravite korake pri papežu, pri poslaniški konferenci in pri zastopnikih vlade v Beogradu in da sprožite v časopisju vprašanje, ali se nahaja mari ententna komisija zato v Tirani, da zahteva od nie muslimanska vlada pravico, da sme zatirati krščanski narod. Ali je znano poslaniški konferenci in Zvezi narodov, da turška vlada v Tirani stremi po tem, da bi se iztrebil krščanski narod v Albaniji? V tem težkem položaju apeliramo v imenu svojega naroda z vsem zaupanjem posebno na papeža in zahtevamo nedeževanje varstva pred brezprimerno nepravilnostjo, ki jo vedno kaže napram nam tiranska vlada.

FINANČNI MINISTER PROTI PROTIČU.

— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Stojan Protić je v svojem glasilu objavil polemične članke proti finančnemu ministru dr. Kumanudiju, napadajoč njegovo finančno politiko. Finančni minister je poslal Stojanu Protiću pismo, ki je danes objavljeno v »Radikalu«. Dr. Kumanudi naziva v pismu, da je budžet za leto 1921 izkazoval primanjkljaja okoli ene milijarde dinarjev. Budžet za leto 1922 pa je glede dohodkov in izdatkov v ravnotežju, kajti dohodek iz davkov, carin, trošarin, monopolov, novih davkov na premoženje bodo izkazali 6 milijard 600 milijonov in je torej proračun z izdatki v ravnotežju. Dalje finančni minister odločno pobija Protićev trditve, da bi bil proračun izdelan v odsotnosti finančnega ministra.

SESTANEK PREDSEDNIKA AVSTRIJSKE REPUBLIKE S ČEŠKOSLOVŠKIM PREDSEDNIKOM MASARYKOM.

— Praha, 30. novembra. Kakor poročalo z Dunaja, namerava predsednik avstrijske republike dr. Hainisch v spremstvu kanclerja dr. Schöberla povesti prezidenta dr. Masaryka na Lanah. Kakor znano, se je prezident Masaryk na povratku iz Italije sešel z dr. Hainischem v Hallstattu in ga takrat povabil v našo republiko. Sestanek se izvrši med 11. in 20. decembrom. Ministrski predsednik dr. Beneš bo imel takrat z dr. Schöberlom razgovor o gospodarskih vprašanjih med obema državama.

RUMUNSKI PARLAMENT.

Kraljev prestolni govor.

— d Bukarešta, 28. nov. Danes je otvoril kralj parlamentarno zasedanje. Prečital je prestolni govor, v katerem so veli med drugim: Zbornici sta navzlic težkočam vprašanja državne konsolidacije v zadnjem zasedanju mogli dovršiti svoje delo mirno in z ugodnimi pogoji. Ker je vlada za obvarovanje miru in reda izdala primerno ukrepe, se bodo mogle kmalu ukiniti še obstoječe zadnje izredne odredbe. Odnosi z zavezniki so čimdalje ožji in priširnejši. Sklenile so se nove zveze s sosednjimi državami, s katerimi nas družijo skupnost političnih in gospodarskih interesov, in kar se tiče razmerja do drugih držav, se bodo vzpostavili normalni odnosi.

Sluha grozne lakote v Rusiji.

NANŠENOVO POROČILO.

— d Moskva, 29. nov. (Brezščno.) Nansen objavlja poročilo, ki voli: Nove vesti, ki sem jih prejel iz Saratova, Samare, Simbirskaja, Kazana, Ufe, Orenburga in Kirgizske republike, kažejo strahovito sliko grozne lakote. Rešitve ne razmere so mnoge hujše, kakor so pričakovale naše najhujše domneve.

— d Moskva, 30. nov. (Brezščno.) Polovica stradalcev v carskiški guberniji se slabša od dne do dne. V otrežkih domovih stoji množica po pet dni ne dobe nobene hrane. V vsaj guberniji strada 55.000 ljudi, ne v številu mestnega prebivalstva. V orenburški guberniji strada 25.000 ljudi. Vsek dan jih umre več za lakoto.

proti miru v srednji Evropi, če ho angeli varuh dr. Beneš pravočasno razprostri svoje peroti nad našimi diplomati v interesu miru, ki ga želi washingtonska konferenca.

Notus.

RAZPRAVA O POKRAJINSKI RAZDELITVI SLOVENIJE.

— Beograd, 30. novembra. (Izv.) V današnji »Demokraciji« priobči vsočinski profesor dr. Fran Hleščić uvodni članek o pokrajinski razdelitvi Slovenije. O. dr. Hleščić zastopa načelo, da je treba Slovenijo razdeliti v ljubljansko in mariborsko oblast iz naravnih interesov. Članek polemizira proti izvajanjem glavnega urednika »Slov. Naroda« R. Pustoslavca. O. prof. Hleščić je mnenja, da več ne obstaja razlika med »Kranjci« in »Štajerci«. (Glej članek »Štajerci« redvivus.) Glede sroškov za organizacijo pokrajinskih oblasti postavlja Hleščić načelo, da mora država za doseg visokih ciljev dobiti primerna sredstva.

POŠTNI PROMET Z MADŽARSKO.

— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Ministrstvo pošte in brzojava objavlja, da je ponovno vzpostavljen poštni promet z Madžarsko.

STABILIZACIJA MENIČNIH TEČAJEV.

— d Berlin, 29. nov. »United Press« javlja iz Newyorka: Dances je krožila na tukušnji borzi govorica, da namerava republiška komisija prihodnje dni sklicati konferenco evropskih zasebnih bankirjev, da bi se pretresla sredstva za stabilizacijo meničnih tečajev.

FINANČNI POLOŽAJ V ČEŠKOSLOVASKI.

— d Praha, 29. nov. V poslovnem poročilu bančnega odbora pri finančnem ministru o pretekli poslovnih letih se ugotavlja, da je gospodarski organizem vsled delne mobilizacije v Čehoslovaski povzročene težkoče premagal nemoteno in da se gospodarsko življenje brzo zopet vrača v normalno tve. Promet državnih bankovcev, ki je konec oktobra narasel do rekordnega zneska 1120 milijonov čeških kron, je od tedaj padel za 811 milijonov. Kurz krome, ki je po objavi mobilizacije padel na curiški borzi na 5.10, si je polagoma opomagal in je zopet dosegel višino 5.60.

BOJI UKRAJNCEV PROTI BOLJSEVIKOM.

— d Kijev, 28. nov. Listu »Berlinske Tidende« poročajo iz Helsinkij: Stevilo proti boljševikom se bojiščih Ukrajincev čenilo na 1 milijon mož. Boji so izredno hudi. Pri osvoboditvi Žitomira so obeh 3099 boljševikov in jih mnogo ostrelili pri poučljivih bojih. Ukrajinci so pripravili na večmesečni boji. Komenice Podolski je proglašena za ukrajinsko glavno mesto. Ljudi boji se vrže za Kijev, ki se ga obkolijo Ukrajinci.

KIJEV PRID KAPITULACIJO?

— London, 29. nov. Iz Helsinkij poročajo: Po dveh poročilih je Kijev od treh strani obkrojen in je pričakovati vsek trenutek kapitulacije. Armada 60.000 kmotov koraka proti Odesi.

ODPRAVA PRIVILIGIJ NA KITAJSKEM.

— d Washington, 29. nov. Zastopniki devetih sil so sprejeli sklep, v katerem so zavzemale za to, da se 1. januarja leta 1922 ukinje privilegiji tujih narodov na Kitajskem, po katerem imajo posebne upravne organe in poštne urade. Same zastopniki Japonske je stvil pridržek glede roka in izjavil, da bo prej povprašal svoje vlade.

ZAKAJ POTUJE LLOYD GEORGE V WASHINGTON?

— Newyork, 29. nov. »New York Tribune« poroča po mnenju dobro poučenih krogov, da je Lloyd George mogoče na tem, da se pogovori s Hardingom in Hughesom o novem nadrtu Zveze narodov, ki ga je podal Harding. Vedno odličnejši je namen Angležev, da bi se nekaj storilo za položaj Nemčije, kar bi pomagalo Nemčiji, da se bo mogla postaviti na temelji, na katerem bo Angležom omogočeno sproti trgovati s njo in istočasno pripraviti Francoze do tega, da znižajo svoje vojske.

OBSTOP PENSKEGA IN FRANCOŠKEGA POSLANIKA V RIMU.

— Rim, 30. nov. Nemški poslanik Boerenberg-Gossler je odstopil, kakor to uradno javlja, iz varovov, ker vidi, da v sedanjih razmerah ne more dosegati ciljev, ki si jih je postavil. — Francoški poslanik Camille Barrère je prešel za razredneno s poslanikovega mesta v Rimu radi snanih sadajh dogledov. Barrère ne uživa več potrebne avtoritete v Italiji.

Narodno gospodarstvo.

— ng Nemški kapital v Romuniji. Trgovski atašé romunskega poslanstva v Parizu izjavlja v nekem pismu na časopisje, da je sedec leja istočasno s onim marke najbrž manever Nemcev, da si obdrže gospodarsko kontrolo romunske industrije. Podaja nato razne podrobnosti o nemškem industrijskem delovanju v Romuniji. Hugo Stinnes gradi v bližini mesta Jassy tovarno za čevlje, v kateri naj bi se izdelovalo dnevno 2000 parov. Druge nemške tvrdke ustanavljajo tovarno za žeblice in tovarno za papir, zopet druge skušajo kupiti sladkorno tovarno. Kaže se namera, porabiti Romunijo kot mostišče za gospodarsko ekspanzijo, ko bošta Rusija in Urugina zopet odorta mednarodni trgovini.

— ng Italijanske ladjedelnice. Vedno jasneje postaja, da nova carinska tarifa, s katero je zelo zvišala na carina za železo, le v neznatni meri dosega svoj namen, čititi italijansko industrijo. Nasprotno, izzvala je že sedaj v nekaterih važnih industrijskih strokah krize. Najbolj občutno je prizadeta industrija za zgradbo ladij. Ladjedelnice in delavnice v Trstu, Benetkah, Genovi, Napoliu in Palermu, ki se bavijo s popravljanjem italijanskih in inozemskih ladij, so poslele ministrstvu za industrijo in trgovino mnogo, v kateri so opisale težavno situacijo, ki je nastala v tej industriji vsled uvedbe nove carinske tarife. Nova carinska tarifa je povzročila podraženje kovinskih surovin, tako da morejo popravilnice ladij v inozemstvu, zlasti v Marsellu, Barceloni in Pireu dosti ceneje delati nego italijanske. Uvozni stroški za material so v Italiji za 800 lir pri toni višji nego v inozemstvu. Industrija za popravilo ladij mora vsled tega počivati; vsa tovrstna dela se izvrše v

inozemstvu. Ladjedelnice zahtevajo zatege delj carine proti izvoz za popravilanje ladij potrebnih kovin ali na državno odškodnino za to, da bi vporabljale le tuzemski material.

— ng Razvoj hidroelektričnih naprav v Italiji. Leta 1915 je obotalo v Italiji 329 naprav s več kot 300 konjskimi silami, skupno 933 tisoč konjskih sil; od leta 1916 do 1920 se je zvišalo število na 383 s skupno 1.152.120 PS. Gradi se 54 naprav s 359.210 PS, tako da bo Italija v kratkem razpolagala s 1.311.339 PS vodnih sil za proizvodnjo elektrike. Če prištejemo še manjše naprave z okroglo 300.000 PS, znaša vsota 1.811.330 PS.

— ng Finančna vest iz Italije. Laška družba »Ilva« je prišla v tožbo. Delnice notirajo okoli 30 lir. Uvedla se je sanacija. Težkoče, na katere namerja ta sanacija, in preiskava cen za državi dobavljen volni material so dovedle do odločitve glavnih interesentov, razpustiti to delniško družbo. Likvidacija je baže že v teku. Čuje se, da prodaja podjetje svoje upravno posloplje v Rimu.

— ng Finančna vest iz Avstrije. Banka »Österreichische Zentralbank« je opustila hla potekarne posle ter se bo ob udeležbi angleškega kapitala po zvišanju delniške glavnice od 20 na 200 milijonov bavila s posli mobilne banke.

— ng Avstrijsko posojilo. Začetkom novembra je bil sklenjen dogovor glede posojila 250 milijonov mark med dunajskimi velebankami in diskontno družbo, ter banko »Deutsche Bank« in bančnimi tvrdkami Bleichröder & Mendelssohn v Berlinu. Gre pri tem izključno za privatno posojilo udeleženih bank, pri katerem nista intervenirali čehoslovenski vladi. Posojilo je namenjeno za avstrijsko državno upravo.

Gospodarske vesti.

Dr. Fran Žižka:

Jugoslovenska anketa v Pragi.

Uprava praškega veleposla je sklenila, da priredi o priški spomladenski veleposla Jugoslovensko anketo v Pragi. Da se stvar bolj pripravi, imenili sta dve predkanti, ena v Pragi tekom tega meseca, druga tekom prihodnjega meseca v Beogradu in, če bo potreba, še v drugih večjih mestih krajevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Glavna anketa se vrši 14. in 16. marca 1922 v Pragi.

Na anketo se bo razpravljalo, zakaj nas ne zadovoljuje gospodarski in trgovinski adnati med Čehoslovasko republiko in Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in kakal ti niso taki, kakor bi to odgovarjalo političnemu in vojaškemu zavzetstvu teh dveh držav. Je samo ob sebi umevna, da je treba iskati pripomočkov proti tem boleznim.

Če je program ankete že sam po sebi zelo zanimiv, postane še zanimivejši vsled tega, ker prireja anketo praški veleposel, organizacija, kateri ne manjka živahnosti, energije, podvzetnosti in vztrajnosti, katere je navdušena za narodno-gospodarske ideale, in katera — last not least — ima dovolj materialnih sredstev, iz kojih zamore dati v službu potrebe tudi sto tiseč kron zaloga, dobre vedoč, da se imenovana vsota prej kakor slej vrne z dobrimi obrestmi v njeno blazino.

Pisce tega članka je že dvakrat sedel pri jugoslovenskih anketah v Pragi. Prvičrat v letu 1. 1911, ko smo priredili anketo v dvorani trgovinske zbornice v Pragi. Na to anketo je prišel takrat s poslancom dr. Smolkeca poslanec v Prago. Drugičrat se je udeležil leta 1920 pri vseslovenskem zletu ankete, katere je priredil trgovinsko ministrstvo v Pragi. Obe ankete sta jako lepo uspeli, udeleženci so se zopet razšli z velikim navdušenjem in trdnim prepričanjem, da se mora pobratinstvo med Čehom in Jugoslovenom utrditi tudi na gospodarskem polju. Zalbog nista ankete prinesli nobene stvarne koristi, ker ni bilo nikogar, ki bi njih rezultate v praksi uresničil, ki bi se bojeval za njene postulato. Ni bilo človeka, ki bi sklepe teh anket izvršil, ali pa vsaj izvršitev teh sklepov nadzoroval.

To pomanjkanje je pri zamerjani anketi že a priori izključeno. Danes je tukaj organ, ki hoče zaključiti anketo tudi uresničiti, ki se hoče bojevati za to, da se vsi na anketo formulirani postulati tudi resnično izvrše. Ta organ je uprava praškega veleposla, organizacija, ki ima, kakor sem že zgoraj omenil, nevezane roke in dovolj sredstev, da to nalogo izvrši. Razen tega je nedvomljivo, da nam da ta anketa konkretne rezultate, in da ne bo končana s tem, če predsednik sklene razpravo in se mahvali udeležnikom za sodelovanje.

Zaradi tega je želeli, da se udeležijo te ankete velike število Jugoslovenov. Želeli je, da se bo na niti enega strokovnega referanta, niti enega ministrstva v Kraljevini SHS, niti ene državne organizacije, niti ene trgovinske zbornice, niti ene organizacije interesentov, ki bi se prišli na to anketo v Prago. Dalje je želeli, da sodelujejo pri anketi naravno tudi interesi sami, posebno oni obrtniki in trgovci, ki se zanimajo za dobre trgovinske razmere v obeh državah. Ni treba vedno naglašati, da se bo Jugoslovenom v Pragi godilo dobro. Ne

gleda na gostoljubnost in ugodnost praškega veleposla, prišlo Jugosloveni v slovensko prestolico, kakor v bratovo hišo, kar je isto, kakor da bi bili prišli domov in bodo sprejeti navdušeno ne samo na praškem veleposlu, temveč od celega češkega naroda, ki ne zamudi prilike, da objame jugoslovenskega brata.

Ali brat — kakor brati! Zgodit se večkrat, da se bratje ne razumejo med seboj, pa je treba, da se dogovorijo in si odkritosrčno povedo, kaj ne ugaša enemu ali drugemu, zakaj ni drug z drugim zadovoljen, kaj si imajo očitati.

Vse to bomo slišali na jugoslovenski anketi v Pragi in si povedali resnico v očeh in temni dvoma. Vse take in enake razprave so potrebne, da se enkrat za vselej odpravijo vzroki, ki so odinili dva bratrska naroda na gospodarskem polju tako, da je danes v tem oziru Čeh Jugoslovenov skoro bolj tuj kot za časa pokolne Avstrije. Treba bo gledati na to, da bomo govorili eni kot drugi iskreno in odkritosrčno. Nedvomljivo je, da obstoječa med tema dvema narodoma iskrena zvestava priateljstva in pobratinstva, treba je le vestno preiskati vse one vzroke, naj si bo nespornost, tradicija, nespretna navedba državnih oblasti, ali pa pustolovski nesporazumi trgovcev, kateri so ju odtrgali.

— g. Obveznice pokrajinskih avtonomnih dolgov. Finančni minister je v oziru na to, da posamezniki obveznice pokrajinskih avtonomnih dolgov Hrvaške, Slavonije, Slovenije, Bosne, Hercegovine in Dalmacije niso mogli v državi, niti v inozemstvu v smislu prejšnjega odločbe B 11.445 do določene roka predložiti prijave, izdal edredbo, da se rok podaljša do 31. decembra t. l. V državi se mora prijava predložiti generalni direkciji državnih dolgov, v inozemstvu na diplomatskim zastopništvom naše države. V prijavi se mora navesti: 1. ime in priimek, poklic, bivališče in državljanstvo, 2. vrsta obveznice, navedbo posojila, serija, številka in nominalna vrednost posamezne obveznice, 3. od kodaj je v ravnosti obveznice, 4. kje in kateri državni zavod je preskrbel izplačilo obrestnih kuponov. Iz generalne direkcije državnih dolgov, dne 25. novembra 1921.

— g Nabava denaturirane soli za industrijska podjetja in obrtnike. Na mnoga vprašanja glede nabavljanja industrijske soli svoroča trgovska in obrtniška zbornica vsem interesiranim podjetjem, da je prošnje za dodelitev industrijske soli nasloviti na pokrajinsko direkcijo monopolne uprave v Ljubljani, stovarišče soli. V prošnji je navesti svrho uporabe in povprečno mesečno množino. Monopolna uprava obvešča prošilce, kdaj in kje lahko dvignejo nakazane soli. Večjim podjetjem, ki rabijo cele vagonne tovore soli, se dostavlja sol direktno po železnici iz tovarn v Krki. Cena znaša 55 par za 1 kg.

— Poštni promet med Ljubljano in Celjem preko Trojan, 31. decembrom 1921 se uvede na progi Domžale—Celje prevoz pošte s avtomobili, ki občejuje med Ljubljano

ho in Celjem. V to se porabi avtomobil, ki odhaja iz Ljubljane ob 6.30 ter prihaja v Celje ob 9.35. V nasprotni smeri pa bo odhajal iz Celja ob 13.13. V imenovanem avtomobilu poštne zvezi bodo naslednji poštne uradi: (Ljubljana, Domžale) Dob, Lukovica, Moravče, Trojane, Motnik, Vransko, Sv. Jurij ob Taboru, Gomilsko (Celje).

— g Dobava mesa za garnizijo Ljubljano. Komanda Dravske divizije oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo sklenila 5. decembra t. l. dopoldne pri IV. armijski intendanturi v Zagrebu (Jezuitski trg 4) s oba št. 128 pogodba za dobavo mesa za potrebo garnizije Ljubljano za čas od 1. januarja do 30. junija 1922. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pozori pa pri divizijski intendanturi v Ljubljani interesantom na vpogled.

— g Dobava mila. Ministrstvo vojnega in mornarice, odeljenje za mornarico v Zemunu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo sklenila 14.

decembra t. l. ob 11. dopoldne v pisarni imenovanega odeljenja v Zemunu pogodba za dobavo enega vagona pralnega mila. Predmetna objava z natančnejšimi podatki je interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— g Dobava žvepla. Uprava smodnišnice v Kamniku naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 12. decembra 1921 ob 11. dopoldne v pisarni imenovane uprave v Kamniku tajna ofertalna licitacija glede dobave 20.000 kg žvepla za izdelovanje črnega smodnika. Predmetni pogol so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Dobava cigaretnega papirja. Uprava državnih monopolov v Beogradu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 29. decembra 1921 ob 11. dopoldne v pisarni Uprave državnih monopolov v Beogradu ofertalna licitacija glede cigaretnega papirja. Predmetni pogol so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— g Cena moka v Sofiji. Na sofijskem trgu so prodajali 15 t. m. krušno moko kg po 6.25—6.50 leva.

Prične paš s delom, ko pa zagledalo Sladkoust in Biča, vrželo orodje proč takrat pa pripelje Vlasta naračal, ki hoče delati. Iz skale privre sved studelec. Vsi pijejo s svežo silo — in gredo krepko na delo. Dora spregleda in vidi dolgo zaželjeno — luč. Igro zaključ deček z besedami: Cimevci bo sokolski narod — tem trdnosti bo dom in narod, nevpogolno bo vaš prapor stal. Pozdravljen dom in zdravo kraji! Ideja je jasno izražena. Tako se vznemirja narod! Mojster Spicar ukazuje: prid zidar se les učil — sem si mislil. Želel bi, da bi se ta igra n. pr. za 1. decembra igrala povsod. Posebno v sokolskih društvih. Saj itak nimamo ničesar primernega. Kako dobro so ljudje razumeli, kaj je hotel pisatelj povedati. Povedano pa je bilo vse tako naravno in pravilno. »Da se ne pozabi!...« Spicar je moč na svojem mestu. Ko bi jih imeli kaj več! Kjer je os, tam je gledališče. Na jesenicah je imel stalo sezono, ko je bila Ljubljana brez predstav. Njemu igra vse mlado in staro. Pa kako dobro. Praksa ga je naučila marsikaj, posebno pa približati se ljudstvu in govoriti z njim v pravi besedi. Dalo bi se

pri tej priložnosti povedati še marsikaj. Slavnostni dnevi nas navadno zasajo neopravičeno. Vredno smo v zadregi za program. Treba bo preskrbeti zanj. »Zveza kulturnih društev« ima lepo nalogo. Treba pa je delavcev povsod. Naše društveno življenje je treba oživiti: Le z marljivim kulturnim in prosvetnim delom bomo dvignili narod iz malodušnosti in utrdili v njem državno misel. Radovljica daje zgled, kaj se da doseči, če se — dela. Odhajali smo nekako poživljeni in okrepani od predstave. Za Vičnem je prišla Radovljica, kdo pride za njima?

Radovljiški Sokolski dom je še od znanaj neometan in še pošilja farke na vse strani. Rekli smo si, da že dolgo nismo doživeli tako lepega večera. V čem je bila ta sreča in lepota? V tem, da eden s srcem daje, drugi s srcem sprejema. Oder in občinstvo sta se pogovarjala in si odgovarjala. In to je tudi umetnost. V Ljubljani — pravimo — imamo vsega preveč. Tam znanaj vsega premalo. Tu nismo z ničemer zadovoljni, tam se sprejema z radostjo. Ako so kje ovire, jih je treba premagati, kakor jih je premagala Radovljica, k čemu ji prav od srca čestitamo.

ko nastopi šest zborov z umetnimi izbirami. Za orkestralni del prireditelje bo poskrbel priznana muzika dravske divizije. Po koncertu se bo razvila neprilipljena prosta zabava. Opozarjamo, da so vstopnice in sedeži v predprodaji v trafiki v Prešernovi ulici; dobro je, da se vsakdo, ki misli posetiti koncert, že pravočasno preskrbi prostoro.

— Prvi kongres jugoslovnskih oblikujočih umetnikov v Zagrebu. Od 8. do 11. decembra t. l. se bo vršil v Zagrebu prvi kongres jugoslovnskih oblikujočih umetnikov. Tega kongresa se lahko udeležijo vsaki oblikujoči umetnik. Glasovalno pravico bodo pa imeli po dogovorno sprejetih pravilih samo delegati, katerih bo pet iz vsakega kulturnega centra. Kdor reflektira na znanstveno vožnjo in na stanovanje v Zagrebu, naj se nemudoma (najpozneje do 3. decembra) pisмено zglaš pri društvenem tajniku. (S. Santel, tehniška srednja šola), da se morejo še pravočasno napraviti potrebni koraki. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati. Odbor.

— Dr. Ivan Lah, Noč na Hmeljniku. Izdala zveza kulturnih društev, Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1921. Cena 4 din. Str. 54. Zveza kulturnih društev v Ljubljani, ki izdaja zbirko »Prosveti in zabavi«, je začela izdajati zdaj še sila potrebno zbirko ljudskih iger pod naslovom Oder. Prvi zvezek, ki je pravkar izšel, priredila dr. Iv. Lahova zgodovinsko dramo »Noč na Hmeljniku«, ki so jo lanske leto že uprizorili v mariborskem gledališču, na Viču t. dr. Igra se vrši leta 1809 na Dolenjskem in ima krepke, prav aktualne ideje. Za slavnostne narodne prilike je posebno primerna. Zahteva rutinskih igralcev in dosega najboljši uspeh. Toplo lo priporočamo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Sokolsko gledališče v Radovljici.

V nedeljo smo imeli v Radovljici lep dan, ki bo nam vsem ostal v prijetnem spominu. Zame je bil tem lepši, ker sem bil prejšnji večer v našem Narodnem domu. Zdelo se mi je, da je nekdo pisal satiro o slovenskih nebesih. Jaz sem jo slikal, pa je ne zapišem...

Drugi dan pa sem se torej vozil s tujnikom naše Zveze kult. društev prof. Pavličem v Radovljico. Bomo videli, kako je tam. V vlakcu so bili naši ljubljanski lovci in bel svež sneg je naletal. Ko smo izstopili v Radovljici, je bilo gorenjsko hladno zunan, a Trizlav se je svetil v rdeči jutranji zarji kakor daljna bajka. Na kolodvoru nas je pričakoval g. Spicar. In odšli smo k Lektariu na malo okrepčilo. Med tem so prišli novi znanci s Jesenic in drugod.

Ob desetih smo se zbrali v Sokolskem domu. Majnika meseca t. l. so zabili prvi kol, pred par meseci je bila otvoritev — danes pa je že prva predstava. To je uspeh skupnega dela!

V soboto popoldne se je delalo z veselimi silami: ob šestih je bilo še vse pri delu — ob osmih se je igralo. Ogledali smo si oder. Zastor je v glavnih potezih gotov: slika ga Bradatka: v ospredju se vidijo tri krepke, mladenične postavke, ki se vpenjajo na goro. Srednji (Srb) se stoji na vrhu z razprostrtimi rokami, s krono v desnici, kot da bi kazal, da je prišel prvi na vrh. Druga dva se ob njem vpenjata nazaj: Slovenec (tik ob prepadu) misel na neodrešeno zemljo) za njimi pa prihajajo množice, polne udanosti in občudovanja. Prav čedno. Oder je urejen tehnično prav dobro in se bo še spopolnil s kulisami itd. Na to smo odšli v stranske gornje prostore: bilo nas je okoli 40. Zastopniki raznih gorenjskih prosvetnih sokolskih in dram. društev. Gospod Spicar je nas pozdravil in je povedal sledeče: Pred volno se je ustanovila v Ljubljani »Zveza dram. društev«, ki pa je vsled volne prenehala. Treba pa je, da se dram. društva po deželi med seboj podpirajo, da se razvije naše malo gledališče, ki naj ne služi samo zabavi, ampak tudi vzgoji. Tajnik »Zveze kulturnih društev« je podal poročilo o delu »Zveze«, o načrtih, namenih in uspehih. »Zveza« hoče združiti v sebi vsa prosvetna društva in jih po možnosti podpirati. »Zveza« izdaja svojo zbirko knjig »Prosveti in zabavi« in je začela z novo zbirko »Oder«, kjer naj bi izšlo dobre igre za ljudsko odre. »Zveza« se je obrnila na vladno s predlogom naj se tam ustanovi centrala za dijanovitve, ki naj bi v serijah podajala posamezne naše pokrajine, da tako na predavanjih spozna narod vse dele svoje domovine. Istotako skuša »Zveza« doseči pri Nar. gledališču, da bi se tam ustvaril poseben oddelček za posojanje garderobe malim gledališčem. »Zveza« poskrbi brezplačno naarte za gradbo društvenih domov. Podpira in oživlja knjižnice in skrb za predavatelje itd. Na to se je razvil pogovor o repertoarju. G. Spicar si je ustvaril tekmolet lep repertoar. Dram. društva se obračajo pogosto nanj, saj ga dobro poznajo. Ima pa britke skulpture z vrhanjem. Njegovi sodelavci preseljuje igre, drugod pa tega ne delajo. Zato ni ljudskega repertoarja. Sklenilo se je, da naj Zveza poskrbi poleg tiskanih iger tudi za prepise (s pis. strojem) dobrih ljudskih iger, da bodo mala gledališča imela primeren repertoar na razpolago. To se bo po možnosti čim prej izvršilo. Zastopniki društev se obračajo tudi na »Zvezo«, da naj doseže potom oddelka za šolo in prosveto pri Narodnem gledališču, da podpira delo malih odrov. Zveza bo v tem smislu posredovala. Slišali smo več dobrih nasvetov: resnica je, da bi se lahko mnogo več storilo nego dosedaj. Treba je malo več dobre volje in dela: posebno naša mala mesta se premalo gibljejo. Kako se da doseči lepih uspehov, nam je pokazala ravno Radovljica.

Opoldne smo bili zbrani v prijateljski družbi. Predstava je imela blit ob treh — če bo elektrika, če ne pa ob štirih. Res je prišla elektrika šele ob štirih. Tovorni vlak je pripeljal med tem novih gorenjskih gostov. Mnogo jih je prišlo na vozovih iz okolice. Zanimanje je bilo veliko. — Vstopnice so bile razprodane. Ko smo stopili v dvorano je bila že polna. Vse je bilo v veseljem razpoloženju. Orkester zalaga: domač orkester »Lipa«. Svoj prostor ima pred odrom in pod odrom, kakor v vseh gledališčih. Na to nastopi g. Spicar z govornim, veseli ga, da je že drugi dvorana polna. Razlika pomen novega gledališča v Radovljici in vse Gorenjske Gledališča

bo služilo vzgoji: ono naj kaže pravo pot, zato pa mora šibati zmote in napake. Se neometane stene kažejo, da delo še ni gotovo — to je šele začetek, a s skupnim delom se da vse doseči. Občinstvo je navdušeno ploskalo, pogled na gledališče je bil kaj zanimiv, tu je sedelo vse zbrano v eni misli: Gospoda, kmet, delavec, stari, mladi, fantje, dekleta, otroci. Igra se začne. Takoj je vse svečeno tiho. Pisatelj takoj v prvem prizoru pokaže nam našo preteklost. Vsaka beseda se nam zdi važna. Občinstvo uživa. Dobro ve, da mu hoče pisatelj nekaj lepega povedati, zato s največjo napatostjo poslušajo. Stavek za stavkom razkriva naše bivše rane. Udar na udar sledi proti vsem onim, ki so nam hoteli zakriti luč, da ne bi našli poti iz svoje sužnosti. Toda narod dviga sokolsko misel in ta ga vodi k svobodi. Prizor za prizorom. Pisatelj zna govoriti ljudstvu iz srca v srce. Zna ganiti do solz in izzbaviti smeh. Igralci izborni igrali. Povsod se pozna vestna roka režiserjeva. Vse gre gladko. Čudimo se posameznim igralcem in igralkam in čestitamo Spicarju in Radovljici. Uspeh je popoln.

Igra je simbolična slika in ima namen pokazati poslanstvo sokolske misli v narodu, zato mora pokazati tudi sovražnike Sokolstva in njihovo vlogo v narodu.

I. slika: Beden je zaslužni narod, ki ve, da je treba svobode, a nima sile, da bi si jo priboril, njegova slabost pa povzroča njegova žena, ki mu ubije s svojim hinavskim svetohlinstvom sleherni odpor. Ves narod okrog njega je tak, le stari Skala, surova sila v narodu, bi udaril in ubil, a je sam, a vzlic temu se čuti močnega, zakaj na strani mu stoji hčerka Vlasta, svoboda, ki vedno bodri narod, naj pokaže svojo moč. Dora, zaslepljena domovina, tava v vedni temi, ne ve, kaj je prav in kaj ni prav, samo to prorokuje, da bo prišla luč, kdo jo prinese, ne ve. Dorina hčerka Marina (po svobodi hrenepčeta domovina) ve, kdo prinese luč: junaki, ki bodo dali svobodo. A, kdo naj jih vzgaja? Ni jih! Bič, germanski vladar, gnajvi narod in ga išče k tlom, pri tem mu pomaga Sladkoust, poosebljeno ultranarodništvo. Prvi z bičem, drugi z izrabljanjem božje besede! Iz te splošne nemoči vzdrmi narod starec Doran, ki se nenadoma pojavi. On je duh zemlje, narave, in hoče privedi človeštvo, ki je zapustilo svojo pravo pot, zopet k istiniti človečnosti — k svobodi, bratstvu, enakosti. Pokaže narodu pot do teh ciljev: Sokolstvo!

II. slika: Doran se je naselil s svojimi učencem Damjanom (Sokolstvo) v veliki, stari dvorani, kjer vzgaja deca. Tudi svedenik Sava (pravoslavje) mu pripelje svoje otroke, naj jih vzgaja, med tem, ko Sladkoust prekone tla hram pregreho. Tudi stari Skala, četudi se ne strinja popolnoma s novimi idejami, pride s hčerko Vlasto k Doranu. Dora pripoveduje svojo vizijo o rudočem polju in o sokolih, ki bodo prinesli svobodo. Marina vidi rešenje, ker Doran vzgaja lunake. Damjanovo srce vplamti za Vlasto. Sokolstvo se je združilo s svobodo. Bič in Sladkoust pustita skozi okno ustrleli Damjana in Vlasto, Doran ju zakrije s svojim plaščem. Stavba zleti v zrak, vse je končano, le Doranov obraz se še svetli iz teme. Volna je vrgla ob tla svobodo in Sokolstvo, toda smrtnega udarca jima ni zadala, narava ju je čuvala — nosili smo obole v srh. Sokolsko delo je bilo uklenjeno. Ideja pa nam je svetila v temni noči volnih grozot.

III. slika: Noč je, volna še divja. Na visoki gori čaka Doran dneva in gleda v dolino, odkoder se čule grom topov in vidi ogenj zapaljenih selišč. Sladkoust pripelje na goro voljeza gospodarja Biča, da mu pokaže plodove skupnega dela: volno! Narava je gledala vse grozote volne, zemlja je bila kri svojih otrok. Germanski vladarji so triumfirali, naši današnji izdajalci pa so vplili: »Srbe na vrh«! — Da se ne pozabi! Toda tudi volne je bilo konec in prišla je svoboda! Doranov obraz se obrne, svetlo, proti Dori in Marini, visoko na skali se pojavlja Vlasta, kot vila — prišla je svoboda. Ali jo bo znal narod ceniti?

IV. slika: Na groblju porušene dvorane iz druge slike. Damjan in Vlasta se vedno ležita pod Doranovim plaščem. Doran prihaja kot delavec z orodjem, dvigne plašč, oba skočita pokonci in pripovedujeta svoje sanje o osvoboditvi. Po preobrtu sta vstala Sokolstvo in svoboda. Vsi trije hočejo zgraditi na groblju spet dom in postavilo k sodelovanju ves narod. Toda mnogo je še omahljivega ljudstva, ki ni za nasprotno delo in se ne zrci za Avstrijo.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:
Sreča, 30. nov.: Revizor. E.
Četrtek, 1. dec.: Slavnostna predstava v spomin narodnega osvobođenja: 1.) Jugana, vila najmlajša; 2.) Komedija zmešnjav. Izven.
Petek, 2. dec.: Pampeliška. D.

Opera:
Sreča, 30. nov.: Slavnostna predstava v spomin narodnega osvobođenja. — Na korist invalidov. Boris Godunov. Izven.
Četrtek, 1. dec.: Prodana nevesta. Iv. Petek, 2. dec.: Bohema. A.

— Iz gledališke pisarne. Zaradi nenadnih ovir se preloži premiera »Pampeliške« na ponedeljek, 5. decembra 1921. V petek dne 2. decembra se priporoči »Borba« in sicer za red B.

— 70letnica skladatelja p. Sattnerja. Dne 29. tm. je naš skladatelj Sattner dopolnil svoje 70. leto. Narodil se je v Kandij pri Novem mestu; oče — novomeški poštar — mu je bil Nemec iz Tullna na Nijze Avstrijskem, mati pa Slovenka. Tudi oče mu je bil muzikalen mož, ki je sodeloval pri orkestralnih mašah. Sinko Fran je pel na koro. Že kot ljudskoškolski učenec ter se še kot mal deček učil pevške teorije in klavirja pri p. Gnidovcu. V treji šoli se je začel resno baviti še z violino. Šele 14 let star je igral in igral med dijaki kot dober pevec in glasbenik veliko vlogo. Leta 1867. po dovršeni šesti šoli pa je stopil v frančiškanski red; kot frančiškanski gojenec je študiral gimnazijo dalje ter se hkratu bavil s glasbo. V osem šoli je bil frančiškanski organist v Gorici. Anton Hribar mu je popravil prvo skladbo in Foersterjeve skladbe so vplivale na Sattnerjeve prve cerkvene kompozicije. Kot bogoslovce je prišel leta 1872 v Ljubljano in je kmalu prevzel mesto dirigenta na koro. Leta 1874. jebral novo mašo in bil prestavljen v Novo mesto, kjer je prevzel pouk na ljudski šoli ter petje na gimnaziji. Leta 1876. se je s Foersterjem udeležil zborovanja Cecilijevga društva v Gradcu ter postal leta 1877. odbornik slovenskega Cecilijevga društva in orglarke šole. Ostal je odbornik ves čas in je danes predstavnik tega društva. Leta 1877. se je udeležil glasbenega tečaja na Dunaju in kasneje še v Inowbistu ter se končno učil kontrapunkta pri M. Hubadu. Od leta 1880. deluje stalno v Ljubljani. Leta 1885. je prevzel upravo frančiškanske župnije ter jo vodil do lani. Od leta 1879. je p. Hugolin napisal in izdal dolgo vrsto cerkvenih in svetnih skladb ter marljivo pisal v »Cerkvenega Glasbenika«. Dne 13., 14. in 17. marca 1912 se je izjavjal po Glasbeni Matici prvi njegov prvi slovenski bratovlj »Assumptio«, ki se je letos temeljito predelal ponovil s sijanim uspehom. Poleg maš, imarnic, božičnih, mašnih, Marijinih in cele vrste drugih cerkvenih skladb je zložil razne mašane zboro, moške zboro, samospoje, leta 1911 veličastno »Jejtejevo prisegoe, nato »V pepelnici« ni noče. »Sofic, same kolosalne kompozicije za solo, zboro in orkester. Vse je izjavljalo »Glasbena Matica« z velikim umetniškim uspehom. A še ne miruje, nego se pripravlja na nove ustvaritve. Zdrav je in šil ter le toži, da nima primernih besedi. Morda se loti zdaj tudi slov. opere. Potrebovali bi jo, narodno svojo oporo, ki bi nam postala slovenska »Prodana« Blagumu, skromnemu, a neumorno delavnemu našemu kulturnemu delavcu želimo najvišje starosti v zdravju in pokoju!

— Operno gledališče. »Prodana nevesta«. Razveselila se, ko čita na gledaliških lepkih: »Prodana nevesta«. Prijeten odmor, točka ravnotežja. V resnici sem vsikdar hvalježen opernemu razveljstvu za lep, užitek polni večer. Dolgoleten obiskovalec opere, še bolj pa vsak naš operni pevec mora poznati »Prodano nevesto« kakor svojih pet prstov. Ker spada ta klasična opera torej v železni repertoar vsakega kolektiva ambicioznega slovenskega gledališča, se mora dati tudi brezhibno, nad vsak dvom dobro. Zal, tega o nedeljaki predstavi ne moremo reči. Kriva je temu nevarna zasedba opere. Balatka se je potrudil, kar se je dalo. Predigra v viharnem tempu je bila odigrana kar najbolje: smolh orkestra ne moremo prav ničesar uporekati. Držal se je diskretno, nikjer ni silil po nepotrebnem v ospredje in malenkost

Kultura.

nih povračnost nimalo ni bilo opaziti. Zato je bilo na odru, kar je bilo petja, res patje. Centralne tri figure: Janko (Drvota), Marinka (Kalinova) in Kecal (Zathay) so se pač potrudile vsak po svoji moči. Vendar so mi je zdelo, da g. Drvota ni bil prav dobro razpoložen, morda vsled ne baš prvovrstne svoje partnerice Kalinove, ki je živahna, dobra igralka, a slabšeja pevka. Prav izvršten v maski in igri je Zathay, a manjka mu pevške sile, če ni te sodebe kriva poročevalka loža, kar je že nedavno omenil g. Kimovec. G. Trubuhovič ni sicer slah kot Krušina, njegov flegmatični, komični nastop ugaša, mnogoroj raji ga imam kot načelnika glumčev, kjer je bil svojčas rea nedosežen. G. Mohorič je simpatičen Vašek, verjetno nerodnej, s njegovim nastopom bi bil prav zadovoljen, da mi ni v spominu g. Kovac, ki je zares najboljši Vašek daleč naokrog. Ravnotako se ima za našo, ne najugodnejšo sodbjo G. Simončič zahvaliti g. Trubuhoviču, ker je tega doseči tudi težko. Kalouskova (Katinka) in Zorman (Miha) imata dovolj pevake sile in bi bila zato lahko bolj na svojem mestu, zlasti Zorman. Vzeti treba vsako, tudi najmanjšo vlogo resno in premišljeno. Zamen za Smolensko (Nežo) na najbrž v našem opernem ženskem zboru prav gotovo lahko najdemo dosti in dobrih, če ne še boljših, kakor je ona. Tu je angažirana nekaj, kar bo s pridom redko in težko uporabiti. Ga. Trubuhovičeva je ljubka Emerald, ki bi se lahko lotila česa težjega. Da ne bo zamere, omenim tudi prištega Indijanca, ki ni ničesar pokvaril. Zbor je v »Prodani nevesti« na trdnih, zdravih nogah. Vsa čast! Tudi balet, če izvzamem cirksko baletko, ki se je pobirala iz tal, je funkcionalen in naše popolno zadovoljstvo. Zlasti furijant v drugem dejanju zasluži pohvalo. Torej vse v redu, ved ali manj v redu, celo rešila, a vendar ni bilo to, kar bi moralo biti: v z o r - predstava, v kateri je vsaka vloga zasledena s našimi najboljšimi močmi, ki jih imamo, ker je tega »Prodana nevesta« vredna, ker je to dolžnost bpernega ravnateljstva napram našemu najdražjemu slovenskemu glasbeniku Smetani in njegovim rojakom, če ne tudi nasproti nam.

— Glasbena Matica v Ljubljani. V letošnji koncertni sezoni 1921/22 obhaja naša Glasbena Matica 50letnico svojega obstoja kot društvo. Ustanovljena je bila leta 1872. Deset let pozneje je začela delovati kot glasbeno šolski zavod in še deset let pozneje pa si je ustanovila svoj pevski zbor. Tako praznuje v tej sezoni Glasbena Matica poleg 50letnice društvenega obstoja še 40letnico glasbeno šolskega delovanja in na 30letnico koncertnega delovanja. Ta svoji trojni jubilej hoče praznovati Glasbena Matica s ciklusom jubilejnih koncertov, v katerih bodo nastopali poleg društvenega pevškega zbora in orkestralnega društva še razni solisti, kakor: g. Lovčeta, Betetto, Križaj, Rlavac t. dr. Na teh koncertih se bo izvajala naša najboljša zborova in solistična literatura od najboljših del starejše dobe do najnovjših del naših, pa tudi jugoslovnskih skladateljev. Kot prvi koncert iz tega cikla se vrši koncert opernega in koncertnega pevca Julia Betetta, ki bo pel celo vrsto basovskih samospjevov od Vilharjevega Mornarja in Sattnerjevega Zoastalega ptiča pa do najnovjših Škrjančevih in Kogojevih del. Betettov koncert se vrši v sredo, dne 7. decembra ob 8. zvečer v dvorani hotela Union, na katerega že danes opozarjamo vse naše občinstvo. O sporedu, ki je izbran, zelo bogat in reprezentativen za basovski solistično literaturo prihodnjih.

— Za koncert Uduženja jugoslovnskih novinarjev, ki bo v četrtek 1. decembra v proslavo narodnega ujedinjenja, se vsa pevška društva, ki nastopijo ta večer z mešanimi in moškimi zbori, pridno pripravljajo. Tudi med občinstvom je za to prireditve veliko zanimanje, ker obsega bogat spored koncerta razne privlačne točke, ki bodo zadostile raznim okusom. Ze imena odličnih solistov (g. Lovčeta, g. Romanovskega in Sowlskega) jamčijo za prvovrsten glasbeni užitek. Za zborovo petje pa je itak v našem občinstvu vedno veliko zanimanje, posebno pa takrat,

ko nastopi šest zborov z umetnimi izbirami. Za orkestralni del prireditelje bo poskrbel priznana muzika dravske divizije. Po koncertu se bo razvila neprilipljena prosta zabava. Opozarjamo, da so vstopnice in sedeži v predprodaji v trafiki v Prešernovi ulici; dobro je, da se vsakdo, ki misli posetiti koncert, že pravočasno preskrbi prostoro.

— Prvi kongres jugoslovnskih oblikujočih umetnikov v Zagrebu. Od 8. do 11. decembra t. l. se bo vršil v Zagrebu prvi kongres jugoslovnskih oblikujočih umetnikov. Tega kongresa se lahko udeležijo vsaki oblikujoči umetnik. Glasovalno pravico bodo pa imeli po dogovorno sprejetih pravilih samo delegati, katerih bo pet iz vsakega kulturnega centra. Kdor reflektira na znanstveno vožnjo in na stanovanje v Zagrebu, naj se nemudoma (najpozneje do 3. decembra) pismeđu zglaš pri društvenem tajniku. (S. Santel, tehniška srednja šola), da se morejo še pravočasno napraviti potrebni koraki. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati. Odbor.

— Dr. Ivan Lah, Noč na Hmeljniku. Izdala zveza kulturnih društev, Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1921. Cena 4 din. Str. 54. Zveza kulturnih društev v Ljubljani, ki izdaja zbirko »Prosveti in zabavi«, je začela izdajati zdaj še sila potrebno zbirko ljudskih iger pod naslovom Oder. Prvi zvezek, ki je pravkar izšel, priredila dr. Iv. Lahova zgodovinsko dramo »Noč na Hmeljniku«, ki so jo lanske leto že uprizorili v mariborskem gledališču, na Viču t. dr. Igra se vrši leta 1809 na Dolenjskem in ima krepke, prav aktualne ideje. Za slavnostne narodne prilike je posebno primerna. Zahteva rutinskih igralcev in dosega najboljši uspeh. Toplo lo priporočamo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

— Planinski koledar za leto 1922 se je razposlal na vse stare in nove naročnike. Ako se je morda koga prezrlo, naj naroči koledar nemudoma pri »Založništvu Planinskega koledarja (Br. Rotter), Maribor, Krekova ulica 5/L« Društva in posamezniki so naprošeni, da naročijo samo plačano število izvodov ter vpošljejo za vsak naroden izvod znesek 21 K ali 5.25 din po nakaznici, ker se vsled visokih tiskovnih stroškov pozneje vrneje izvoze ne more vzeti nazaj v račun.

— Naslov častnega doktorja je podelila pariška univerza v slovenski javni seji dne 19. novembra Angležema Frazerju in Klinglu. Sir James G. Frazer je profesor li-verpoolskega vseučilišča in član Royal Academy. On je eden velikih pisateljev našega stoletja in že dolgo je, kar se narekujejo oxfordskim dijakom odlomki njegovih del kot vzor sodobnega angleškega stila. Pisal je veliko število znanstvenih del, med drugim študije o bibliji in folkloru starega zakona. Najznamenitejše njegovo delo je »Zlata veja«, ogromna študija o primerjalnem verstvu, ki ne šteje nič manj kot dvanajst knjig. Pisatelj Rudyard Kipling, ki je veljal že s 25. letom za najboljšega angleškega pisca in si je bil s 35. osvovil ves svet, je tudi nam znana osebnost. Imamo v prevodu njegovo Džunglo in nekatere manjše povesti. Leta 1907. je dobil Nobelovo nagrado za slovstvo. On je za Veliko Britanijo to, kar je Anatola France za Francijo. On je pevec, veliki genialni pesnik britanskega imperija. Rojen je v Indiji, in v svojih neprekosljivih romanih je pokazal, kako dobro jo pozna. Ravno tako pozna Egipt, ki ga je opisal v svojem najboljšem romanu »Luč, ki ugaša«. Kipling je tudi pesnik in je pristaš anglo-francoske »sentente cordiale«, navdušen prijatelj Francije, za katero je dal sinu edince, ki je padel na francoskem bojišču.

P. V. B.

— Ruske muzikalije. Ruski narodni in drugi napravi: izdanje »Sjeverna« je liree (Milan Auman in drug, Krško), v originalnem ruskem jeziku, z besedilom v latinici, so vrlo obljubljeni, posebno okusno izdelani in jako poceni. Prodajajo se v knjižarni I. Schwentner, Ljubljana, Vilko Weixel, Maribor, in Gorica in Leskovšek, Celje. Cena 10 kron.

Vseučiliško mesto.

Vseučiliško mesto se bo začelo graditi v pariškem okraju Montsouris. Velel stanovanske krize in težkih življenjskih razmar prisiljeni, so sklenili pariški visokošolci, da si zgradijo sami svoje mesto po načinu ameriških univerzitetnih mest. Ta podvzetnost je imela lepe uspehe, dobili so zato velike darove od raznih strani. Občinski svet jim je podaril devet hektarov zemljišča na starih pariških utrdbah in jim je razven tega dovolil, da uporabljajo nadaljnih 18 hektarov za igre, sport in sprehajališča. Na prvih devetih hektarih se bodo zidale hiše. Mecen Deutsch de la Meurthe je podaril deset milijonov frankov za zidavo glavnih poslopjij, v katerih se bodo nahajale jedilnice, govorilnice, knjižnice, spalnice in soba za francoske dijakke. Imenovani milijonar je poveril svojo stavbenika s vodstvom dela. Rektor pariške univer-

ze je dal na razpolago vsem prijatelj-
skim narodom Francije koncesije za
zemljišča, kjer bi dotični narod židal
hišo za svoje dijake. Ako naša vlada
se ni opozorjena na to, bi bilo žalost,
da se merodajni krogi za to takoj za-
nejo zanimati. Anglija, Amerika, Ka-
nada in skandinavski države so se ja-
vile, da želijo imeti lastne dijaške hiše.
Tako bodo francoski in inozemski di-
jaki stanovali skupno in v skupnih je-
dilnicah, pri skupnih igrah in pri spor-
tu bo inozemcem dana možnost se iz-
popolnjevati v francoskem jeziku in
bolje spoznavati francoske običaje in
navade. Nasprotno bodo Francozi, ka-
terim se večkrat očita slabo poznavanje
tujih razmer, imeli tu priliko spo-
znati tujce in njih mišljenje.

Tako bodo imeli vsi dijaki, domači-
ni in tuji, v tem sase stojičem vseučil-
niškem mestu, zdravo, udobno in okrep-
čujoče življenje prav po ceni. Prostora
bo tam za 2000 dijakov in še za več, če
bo treba. Univerza je dobila v ta na-
men že od večih strani zelo visoke do-
datne darove.

Tako stvar bi tudi lahko imeli v
Ljubljani, če bi imeli bogataše, ki bi
bili tako poštvovalni kot so franco-
ski. Kamor se gre v Franciji, nosi va-
žina velikih znanstvenih in dobrodel-
nih zavodov imena njih bogatih ustano-
vitelj. Danes imamo Slovenci rojake,
ki premorejo baje po več nego sto mil-
ionov. Ali bi se našel med njimi eden,
ki bi daroval deset milijonov ali pa
tudi manj in ustanovil pod svojim ime-
nom vseučiliško mesto v Ljubljani?
Ali pa bi se jih morda spravilo več
skupaj in bi zložili kako večjo svoto?

Zbližaje med češko- slovaško in franco- sko inteligenco.

Vezi med inteligenco obeh na-
rodov postajajo vedno bolj tesne
in priskrbe. Čehoslovaki so spozna-
li, da je napredek vse njihove civi-
lizacije le mogoč, če se oklenejo
Francoske, ki je s svojimi načeli
svobode, enakosti in bratstva ta-
korekoč prekrasila mišljenje cele-
ga modernega sveta v nasprotju z
nemško-prusko kulturo, ki ne pri-
pozna drugega kakor brutalno
nadvlado in uničevanje vsega, kar
se ji upa zopetstaviti. Med vojno
so se formirale češkoslovaške le-
gije v Franciji in se borile na njeni
fronti. V spomin na to krvo brat-
stvo iz dni tem in upanja so prejš-
nji teden prenesli kup verdunske
zemlje in jo slovesno zakopali v
Pragi. Francoščina, ki so jo daleko-
vridni Čehi gojili že pred vojno z
vsemo, se danes mesto nemščine
podučuje kot kulturni jezik na vseh
českých srednjih šolah. Francija je
poslala mnogo lektorjev in predava-
teljev v deželo, razpisala študentske
diplome za dijake, ki hočejo študirati
na njenih šolah. Tako je omogoče-
no velikemu številu češkoslovaških
dijakov in dijakin najrazličnejših
strok, da morejo vključiti veliki raz-
liki v valuti obeh držav študirati v
Franciji.

Letos pošlje Češkoslovaška
tudi srednješolce v Francijo. Géo
Gérald, poslanec Charente, organi-
zira na srednjih šolah v Jarnacu,
Cognacu in Angoulêmeu posebne
tečaje za češkoslovaške dijake in
diakinje. Za to potrebna denarna
sredstva je že dovolil okrajni za-
stop in občinski svet.

Pri nas smo v tem oziru žali-
bog še daleč nazaj, a krivda leži
pred vsem v nas samih, v naši ne-
delavnosti. Ako ne bomo sami
Francoske zainteresirali za nas, kdo
naj bi to storil? Mi delamo še celo
nasprotno, zgodil se je čuden slu-
čaj, da je Francoz, eden izmed onih
redkih — seštejete jih lahko na vr-
stih ene roke — ki se zanimajo za
nas Slovence, prišel pred kratkim
v Ljubljano in hotel imeti literarno
predavanje, a so mu iz neznanja in
nerazumljivih vzrokov povsod
zaprla vrata. Ker je bil prišel v mi-
sli enega člana francoske akademije,
smo na ta način odbili krasno
priliko, zainteresirati za nas fran-
cosko akademijo in oficijelne kroge.
Pač pa je imel predavatelj preda-
vanje v Beogradu in je bila dvorana
na nabito polna občinstva.

Življenje ameriških vi- sokošolcev.

Ameriške univerze so popolnoma dra-
gače organizirane kakor naše in ni mogo-
če primerjati življenja naših dijakov s
onim njihovih tovarišev onstran Atlantika.
V Ameriki je ljudskošolski in srednje-
šolski pouk zastoj, a vseučiliški pouk je
samo za one, ki imajo precej premoženja,
ker je silno drag. Seveda je pa tudi mno-
go več in večjih študentskih kot pri nas.

Ameriške univerze se delijo v dve vr-
ste: 1. one, ki ne nudijo niti hrane, niti sta-
novanja, ampak samo pouk: dijaki in dija-
kinje stanujejo pri prebivalcih v bližini;
2. one, ki dajejo na razpolago svojim stu-
dentem in studenticam prostorna pos-
lopja, ki so ali takozvani »dormitories«, v
katerih stanujejo dijaki in velikim številu
in ima vsak po eno ali dve sobi, ali pa
»cottages«, kjer živijo samo nekateri dija-
ki na skupne stroške.

Kakor vlada popolna enakost pred
profesorji in v učnih sobah teh vescu-
lišč, je temu isto kar se tiče materialnega
življenja.

Vsakdo se hrani in ima sobo v raz-
merju s svojimi denarnimi sredstvi, kajti
izdatki za pouk, za hrano in stanovanje so
precej veliki, čeprav ne pretirani.

Vključ temu so ameriške univerze po-
lne revnih dijakov. Da morejo živeti in
študirati, delajo čisto enostavno za svoje
bogat tovaršne in ravno v tej točki se
kaže vsa razlika med ameriškim in evrop-
skim mišljenjem, med običaji obeh celin.

Revni dijaki stredojo pri obedih, umi-
vajo posodo, snažijo čevlje, popravi-
vajo sobe, krtačijo obleke, živijo gube svo-
jim premožnim tovarišem itd.

Popolnoma napačno bi pa bilo misliti,
da je to poniževalno: univerza je velika
družina, v kateri vsi člani pomagajo eden
drugemu in so kot tovariši na isti stopnji
enakosti, v učilnicah sedijo skupaj na istih
klopih in igrajo skupne športne igre!
Isto življenje vlada na samo šenskih
univerzah.

Koliko žensk, katerih ime je dobro
znano v umetnosti, znanosti, medicini ali
slovstvu, so mogle študirati samo na ta
način, da so pometale sobe svojih tovari-
šic, umivale in likale njih perilo, skratka
opravljale delo postrežnic.

Čas velikih počitnic je prava senila za
uboge dijake in diakinje. Takrat postane-
lo dijaki tramvajski sprevodniki, prodalci
v velikih kupčijskih trgovinah, kavarnar-
ski natakarji, hotelski uslužbenci, računski
uradniki itd. Pa tudi mlade diakinje sto-
pilo v službo. Nahajamo jih med vsilje-
tilicami, prodajalkami, učiteljicami in celo
postrežnicami.

Kakor vidimo, so ameriške razmere
nikakor ne dale primerjati z našimi. Mi-
šljenje ni isto. Naši dijaki in diakinje ni-
malo onega živahno delavnega, aktivnega
življenja kakor njih tovariši na visokih
olah novega sveta. B.

Sokolstvo.

Seja zletnega finančnega
odseka se vrši v petek dne 2. nov.
točno ob 8. uri zvečer v saveznihih
prostorih v Narodnem domu.

Matjažev večer prireditelj Sokol I.
v ponedeljek dne 5. decembra v Mest-
nem domu. Popolno ob 8. obdarovanje
otrok, ob 8. zvečer za odrasle. Na spo-
redu je poleg nastopa kralja Matjaža
in njegovega spremljevalca godba, petje
ltd. Vstopnina popolno 1 dinar, zve-
čer 5 dinarjev. Vsi prijatelji Sokola I.
in nepriznane zabave se vabijo, da v
obilnem številu posejijo to prireditve.
Darila se sprejemajo v ponedeljek do-
polno in popolno v dvorani Mestne-
ga doma. — Zdravo! — Odbor.

Miklavžev večer prireditelj Ljub-
ljanski Sokol v telovadnici Narodnega
doma v ponedeljek dne 5. decembra in
sicer za otroke ob 5. popoldne, vstopni-
na 1 D za otroke, in zvečer ob pol 9. za
odrasle, vstopnina za otroke 4 D, za o-
drasle 6 D. Darila sprejemajo se v nede-
ljo ob 8. do 12. popoldne in od 3. do 5.
popoldne ter v ponedeljek od 1. do 3.
popoldne. Pripomnimo, da dobi vsak,
ki prinese darilo, tudi sedek, kateri bo
de zaznamovan z isto številko kakor
darilo ter bo na ta način vsako pre-
jemanje pri popoldanskem nastopu pre-
prečeno. Zvečer se vrši prireditve pri-
pognjenih mizah. Predprijave vstop-
ne se vrši ob istem času kakor sprejem
daril.

Sokol na Viču prireditelj v čet-
rtrek 1. decembra t. l. ob pol 8. uri
zvečer v Sokolskem domu akade-
mijo v proslavo ujedinenja. Sode-
lujejo pevski zbor Obrtno tehnične
šole iz Ljubljane.

Društvene vesti.

Pevsko društvo »Slavija«, Vič-
Glince prireditelj običajno, tudi letos
svoj Miklavžev večer in sicer v poned-
eljek, dne 5. decembra t. l. v restavraciji
»Amerika« na Glincah. — Začetek
ob pol 8. zvečer. — Darila se sprejema-
jo pri J. Rožancu na Glincah 220; v po-
nedeljek pa od 5. do 7. na licu mesta, do
zato določenem času.

Zahvala. Društvo jugoslovenskih
medicincev se vsem cenjenim damam in
darovalcem najiskrenejše zahvaljuje za po-
žrtvovalno sodelovanje in vsestransko pod-
poro o priliki III. medicinskega plesa.
Odbor.

Splošna organizacija vojnih invalid-
ov za slovensko ozemlje s centralnim
sedežem v Ljubljani vas vlijudno vabi na
veliko veselico, ki jo bo priredila dne 3.
decembra 1921. ob 8. zvečer v veliki dvorani
hotela Union s sodelovanjem godbe
dravske divizijske oblasti pod vodstvom
g. dr. Čerina. Na sporedu bo med dru-
gim: srečolov, šaljiva pošta in ples. Čisti
dobiček je namenjen za povzdigo društva
in predvsem za podporo najrevnejših voj-
nih žrtev. Predprodaja vstopnic v trafikah
g. Severjeve, Sečemburgova ulica in trafikah
Belinc-Koželj, Sv. Petra cesta št. 95. Pre-
plačila se hvalježno sprejemajo. Vseščini
odbor.

Klub esperantistov v Ljubljani.
Pripravljalni odbor tega kluba sklicu-
je ustanovni občni zbor, ki se bo vršil
v soboto dne 3. decembra t. l. ob 19.30.
v posvetovalnici ljubljanskega mestnega
ga magistrata s sledečim dnevnim re-
dom: 1. Predavanje o mednarodnem je-
siku »Esperanto«. 2. Čitanje pravil ter
njih potrditev. 3. Določitev letnega pri-
spevka. 4. Smernice dela. 5. Vpisova-
nje članov. 6. Volitev odbora in nad-
zorstva. 7. Slučajnosti.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Dneone vesti.

V Ljubljani 30. novembra 1921.

Jubilej. Jutri dne 1. decembra
praznuje g. Valentin Kopitar 25letnico,
odkar je stopil na čelo uprave »Sloven-
skega Naroda«. »Slovenski Narod«
je takrat jedra vojitral. Neumornemu in
poštvovalnemu delu g. Kopitarja se je
posrečilo v kratkem času uvesti red v
upravo ter pridobiti štatu nove vire sta-
lnih dohodkov. Desetletja je vodil upra-
vo sam. Od ranega jutra do poznega
večera je delal kakor mravlja in edini
njegov cilj je bil, da ustvari istu krep-
ko materialno podlago. To mu je tudi
uspelo. Dočim se je preje naš list veči-
noma radi neurejene uprave boril ne-
prestanu s finančnimi težavami, se je
pod Kopitarjevo upravo v zadnjih
dveh desetletjih tako krepko razvil, da
je danes »Slovenski Narod« morda edi-
ni slovenski dnevnik, ki se ne samo
vzdržuje s lastnimi dohodki, marveč
daje podjetju tudi lepe stalne dohodke.
Ko je jubilar prevzel upravo, je število
naročnikov le dva prekorajilo prvi tisoč
in še ni doseglo drugega. Danes na
znaša naklada »Slov. Naroda« 13 do
15.000. Pred 25. leti so bili plačani in-
serati v listu velika redkost, danes znaša
njih število vsako leto na tisoče. K temu
uspelu je nemalo pripomogel listu gosp.
Kopitar s neumornim svojim delom, z
živajo svojo vstrajnostjo in kar je treba
danes posebno povdarjati, s svojo
vzdržno poštenostjo. Zato lahko ob
svoji 25letnici s ponosom in zadošče-
njem zre na plodove svojega četrto-
letnega dela. Ko je prevzel upravo je
bil list podošen cvetki, ki lo lahko za-
mori prva »ana, danes je »Slovenski
Narod« mogočno drevo, ki razteza svo-
je velevje preko vse Slovenije in Ju-
goslavije in daleč preko njenih meja in
je sila, ki bi je mogla podrti na tla.
Vrtinjarji, ki je pomagali gojiti in nego-
vati to drevo, pač služijo to delstvo v
največje zadoščenje. Jubilarin izrekamo
k slavju najprejrednejše čestitke ter mu
želimo, da bi s istim velikim uspehom
vodil upravo našega lista tudi še na-
daljnih 25 let. Še na mnoga leta!

S terorjem. So ljudje, ki pose-
gajo takol po terorističnih sredstvih.
Čim bolj zmanjka in diskusiji stvarnih
argumentov. V to vrsto ljudi spada tu-
di gospoda pri mariborskem »Taboru«.
V predzadnji številki tega lista namreč
čitamo: »Reči moramo, da se prav ču-
dim vodstvu »Slov. Naroda«, da je sedaj
kar nenkrat začelo. Odnosno da trpi
takšen boj proti našim življenjskim in-
teresom v bodočem mariborskem okrož-
ju. Če ničemu drugemu, bi bil dolžan
»Slovenski Narod« svoji tradiciji, saj
je v Mariboru tekla njegova zibelka,
da ne nastopa tako strupeno proti Po-
dravin. Če pa misli ta list, da je tako
prav, potem naj se zaveda, da se bomo
naprednjaki ob Dravi v bodoče znali
varovati proti takšnim prijateljem. Obr-
rača za zahrbtnost in zavratnost ni
daleč, ker »Slovenski Narod« tudi pri
nas pobira s vsakim novim letom no-
vih naročnikov. Jemljemo na znanje in
izjavljamo, da nas tudi takšne grožnje
ne bodo spravile v zadržane poti. Stal-
šče, ki smo je zavzeli proti razdelitvi
države v nebroj oblasti, je dobro pre-
mišljeno in odgovarja v celoti eminent-
no državnim in narodnim intere-
som. Da smo na pravi poti, nam potrjuje
pred vsem dejstvo, da z nami sogla-
šajo bratje onkraj naših meja, ki so
nam dali tudi pobudo, da smo ob dva-
naestih urah dvignili svoj glas proti načrtu,
ki bi lahko imel za našo narodno in državno
misel nepregledne in usodenolne posledice.
Nahajamo se torej v dobri
družbi, zato nas tudi nič ne plaši in ne
straši, ako nas proglasijo sedaj za —
separatiste in ako nam groze s kolonom.

Naši trgovci in narodni praznik.
Z ozirom na to, da so se vsi državni
prazniki združili v enega, to je v praznik
ujedinenja Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev, so se ljubljanski trgovci med-
sebojno domenili, da naj bodo trgovine
v četrtek, to je 1. decembra, ves dan
zaprte. Gremij trgovcev obvešča o tem vse
svoje člane s pri-
stavkom, da se notica, ki naznanja, da
naj bodo trgovine samo dopolno odpr-
te, anulirajo. — Načelnik.

Mesarji in državni praznik. Za-
druga mesarjev objavlja, da se dne 1.
decembra t. l. na državni praznik od
9. naprej ne bo prodajalo mesa ne v
mesnicah in ne na trgu.

Spediterji. Jutri na praznik
narodnega ujedinenja po sklepu
Saveza spediterskega sekcija Ljubljana
ne obratuje.

Predprodaja sedežev in vstop-
njo za slavnostni koncert ljubljanske
sekcije Udruženja Jugoslovenskih no-
vinarjev, ki bo v četrtek, 1. decembra
t. l. ob 8. zvečer v Unionovi dvorani.
Vrlo dobro napreduje. Razprodanih je
že preko dobra polovica sedežev. Dne-
s bo zadnji dan predprodaje (v trafikah
v Prešernovi ulici nasproti pošte),
ker bodo jutri trgovine zaprte. Eventuel-
ni ostali sedeži se bodo dobivali na
večer prireditve pri blagajni.

Mestna knjižnica ljubljanska
zaradi narodnega praznika v četrtek 1.
decembra ne posluje.

V četrtek, 1. decembra ob 8.
zvečer v Unionovi dvorani veliki kon-
cert tukašnjekega Udruženja jugoslov-
vanskih novinarjev v proslavo narod-
nega ujedinenja!

Osebo vesti s pošte. Adolf
Lunaček, višji poštni kontrolor, je na
lastno prošnjo premeščen od
poštne urada Ljubljana k pošt-
nemu uradu Vis v Dalmaciji. —
Rudolf Vrus, višji poštni oficijal

pri poštne uradu Ljubljana 1. je
stopil v pokoj.

Izredni občni zbor »Jad-
ranske banke« v Beogradu je bil
danes v Ljubljani. Edina točka
dnevnega reda je bila zvišanje del-
niške glavnice. Sklenilo se je zvišati
delniško glavnico od 7 in pol milio-
na dinarjev na 30 milijonov di-
narjev. Pogoji nove emisije se pra-
vočasno objavijo.

Zanimiv mož je bil Avgust
Pokorn, evid. nadoficijal v p., ki je
minoli mesec umrl. Z njim je izgi-
nil izmed slovenske družbe zani-
miv mož. Rodom ljubljčan, je
absolviral trgovsko šolo v Devinu
(Magdeburgu) in z dovoljenjem
svojega očeta, mestnega godbenika
v Ljubljani, prestopil v a. o. morna-
rico. Postal je častnik, a po skoraj
9. letih prostovoljno odšel v Mehiko
kot navaden prostovoljec; od
prostaka je postal tudi v Maksi-
milijanovi vojski častnik - adjutant
Po porazu se je vrnil v domovino,
kjer je stopil znova v vojsko (79.
p. p., »špičkarji«); končno je bil
imenuovan za okraj. narednika v
Voloski, kjer je postal državni
uradnik. L. 1900 je stopil v pokoj in
poslej živel skoraj 22 let v Ljub-
ljani. Nad 25 let se je pokojnik
bavil resno s volapükom ter dopi-
soval v volapükovski liste o Slo-
vencih ter prevajal na volapük tudi
Prešernove pesmi. Dopisoval si
je s volapükovci v Italiji, Franciji,
celo z Japonsko. Dobival je zani-
mive spominke z vsega sveta, jih
izročal našemu muzeju kjer pa so
baje izginele brez sledu. Ostal je
do smrti odločen svobodomislec in
zvest naprednjak. Značajnemu mo-
žu bodi ohranjen s temi vrstami
častni spomin.

Podporno društvo za sloven-
ske visokošolce v Pragi. Iz letnega
poročila 1920/21 posnemamo: Na
občnem zboru dne 15. nov. 1921 je
društvo izvolilo g. dr. Karla Seba-
sta, odvetnika v Pragi, za svojega
častnega člana, ker vodi blagajno z
izredno poštvovalnostjo in ljubez-
nijo od početka društva. Vseh
častnih članov je pet. Novih pod-
pornih članov je pet: Prvi praški
meščanski pivovar, g. Karel Ven-
dulak, ravnatelj tega pivovarna v
Pragi, dr. Jan Semerad, ravnatelj
bolnišnice na Kr. Vinohradih, Djor-
dije Stakič, veletržec v Pragi, in
gimnazijski profesor Josip Skrbin-
šek na Kr. Vinohradih. Skupno šte-
vilo podpornih članov znaša 76.
Društvo je razdeljevalo samo pri-
spevke za izpitne takse do 11. mar-
ca 1921., kajti s tem dnem je bil iz-
črpan dispozični znesek in ni bilo
mogoče preskrbeti nadaljnjih pri-
spevkov, kajti dohodki so tekli sa-
mo iz radodarnosti češkoslovaških
državljanov, dočim tečejo dohodki
iz Jugoslavije sedaj direktno v
»Slovensko študentsko zadrugo«.
Društvo je imelo začetkom minule-
ga šolskega leta 5.106 Kš. 44 h in
poleg tega 4.746.26 jug. K, za kate-
re smo dobili 2842 Kš. Novi pri-
javitelji znašajo 1760 Kš. 20 h in 140 K.
Izdatki na podporah, posojilih
in poštčinah znašajo 3810.78 Kš.
Sedanje imetje koncem meseca
oktobra 1921. znaša 6151.37 Kš. in
140 Kjs., od katere svote pripada
fodu Terezije Koutecke 1000 Pš.
in Tomiščevemu fondu 2256.45 Kš.
Vsem podpornikom srčna zahvala!
Odbor je sestavljen takole: preds.
g. dr. Andrej Volkar, namestniški
svetnik v pok., podpreds. g. dr. Ma-
tija Murko, vseučiliški profesor,
blagajnik g. dr. Karol Sebesta, ad-
vokat, tajnika gg. Josip Skrbinšek,
gimnazijski profesor, in dr. Fran
Herič, vseučiliški bibliotekar, odbor-
nik g. dr. Ivan Zmavc, vseučiliški
nadbibliotekar, namestnik odbor-
nikov gg. dr. Emil Ott, legacijski
svetnik, in Srečko Brezigar posla-
niški tajnik.

Razpisane tobačne trafike. Do dne
9. decembra so razpisane tobačne trafike
v nastopnih kraljih: Na Polzeli št. 82 v cel-
skem davčnem okraju; v Možanjcih št. 34
v pljuškem davčnem okraju; v Lači vasi
št. 50 v ormoškem davčnem okraju; v pre-
valjskem davčnem okraju; v Farni vasi št.
71. na Prevaljah št. 103 in 126 (obe trafike
se združita) in v Oustanju št. 1 in 2 (obe
trafike se združita); v Peslah št. 34 v so-
štanskem davčnem okraju; v davčnem
okraju Murska Sobota; v Markovcih št. 8
in 39 (obe trafike se združita); v Zenavljah
št. 2 in 33 (obe trafike se združita); v Or-
nili Lendavi št. 5. 12 in 160 (vse tri trafike
se združijo); v Mačkovcih št. 30 in 35 (obe
trafike se združita); v dolnolendavskem
davčnem okraju; v Bogolini št. 73 in 134
(obe trafike se združita); v Črenovcih št.
3. 7 in 117 (vse tri trafike se združijo) in v
Belčinih št. 18, 37, 48 in 105 (vse štiri tra-
fike se združijo). Natančnejši razglas o
razpisu trafike je objavljen v »Uradnem li-
stu« št. 143.

Uradovanje pri poštne
uradu Ljubljana 3. Uradovanje pri
poštne uradu Ljubljana 3 (sedaj

v poslopu poštne in brzojavnega
ravnateljstva v bivši Virantovi hiši)
se bo začel s 2. dec. vršilo ob de-
lavnih od 8—14 ure, a ob nede-
ljah in praznikih pa od 9—11 ure.

Uradne ure pri poštne uradu Ljub-
ljana 3. Ob prestavi poštne urada s Sta-
rega trga št. 34 v poslopu poštne ravnat-
eljstva na Sv. Jakoba trg št. 2 so se do-
ločile uradne ure pri tem uradu z dnem 1.
decembra 1921 ob delavnih od 8—15.
Občinstvo se je pa tega urada v popoldan-
skih urah tako malo posluževalo, da ni
opravičena poraba električne razsvetljave,
katera zadaja magistratu mnogo težav.

Vsed danih razlogov je poštne ravnatelj-
stvo primorano skliciti uradovanje pri pošti
Ljubljana 3, Virantova hiša, od 8—14. Ker
se ljudstvo ne poslužuje uradov v poznih
popoldanskih urah, tudi ni potrebno, da bi
se uvedlo svoječasno za zimski čas ukinto-
no popoldansko uradovanje pri ostalih
ljubljanskih poštah posluževalcih. Sicer se
pa občinstvo lahko poslužuje glavne pošte,
ki ima nepretrgano dnevno službo. Ob ne-
deljah in praznikih uraduje pošta Ljubljana
3 in druge poštne podružnice od 9—11.
Blagajna ostane zaprta.

Elektrika na mariborskem glav-
nem kolodvoru. Tolikaj pričakovana
električna razsvetljava mariborskega
glavnega kolodvora se je v nedeljo
srečno uresničila.

Sneg na Stajerskem. V nedeljo
in ponedeljek je tudi na severnem ob-
močnem ozemlju skoro neprestano snego-
valo. Sneg je debelo zapadel na zmraz-
njena tla.

Kolo jugoslovenskih sester raz-
prodaja še vedno svoje srečke. Mnogo
srečk je že prodanih; v razprodaji jih
imaio vse ljubljanske trafike, kavarne
in restavracije, vse odbornice in mnogo
članice. Kupi si jih lahko vsakdo ter ta-
ko pomaga Kolu jugoslov. sester v nje-
ga težki, vsestranski nalogi. Darujte jih
za Miklavža!

Tko boče da temeljito i brzo
nauci francuski, angleški ili nemački,
neka kupi Svehrine učenike ili jezika.
Dobiju se u svim knjižarami. Ilustrirane
prospekte šalje badava J. Merhaut,
knjižar, Zagreb, Moravska 23.

Razpečavanje falzificiranih li-
skih bankovcev. Včeraj je ljubljanska
policijska aretirala nekoga delavskega
občlenega človeka, ki je v Ljubljano
prinesel iz Italije veliko število falzi-
ficiranih lišičinskih bankovcev. Po-
srečilo se mu je spraviti v promet več-
je število bankovcev, kar je razvidno
tudi iz dejstva, da so pri njem našli nad
192.000 kron našega denarja, ki ga je
zamenjal za falzifikate. Tudi taki ele-
menti izpodkopavajo gospodarski po-
ločaj naše države. Izročili so ga so-
dišču.

Tihotapstvo konj. Pišejo nam:
Naravnost neverjetno število konj so
pelje skro slednji dan po ribniški do-
lini iz Hrvaške čez Dnavor, oziroma
čez Lužarjev breg v loški, oziroma
cirkniški okraj ter od tam čez gozd v

Italijo. Kupujejo konje ponavlj
kmetski posestniki ter razni konjski
prekupi brez obrtnega dovoljenja in
ti jih potem z dobičkom prodajajo glav-
nim tihotapcem, ki jih ponovno spravijo
na varno. Kdo ima od tega dobiček?
Skoro nihče, a država najmanj! Ljud-
stvo, posebno mladina v loškem, blo-
škem, cirkniškem, sedaj še velikola-
škem in ribniškem okraju se odvaja
dela, ne misli na nič drugega kot na ti-
hotapstvo z raznimi stvarmi, na hiter
zaslužek, na pijačevanje in kvartanje
kar na tisoče. Mladina je kar pijana
trenutnih dobičkov in šele, ko so bode
iztreznila, bo videla, kam je zabredla.
Ne vemo, kaj bo splošni! Kdo bode
delal, kdo oral ter s kom, ko gre tudi
vsa goveja živina ponoči čez žico v
Italijo. Ali bi se ne moglo to vendar
enkrat zabraniti ter mejo strogo zapre-
ti? Kje so tukaj finančni organi, kje
druge oblasti? Zakaj se ne pusti to
prekupe kontrolirati po orožnikih?
Tako se pa ti ljudje kar očitno norče-
jejo iz naših oblasti. Končno ali obla-
sti ne uvidijo, da se je konj vendar že
več kot preveč iztuhotalo v Italijo,
kjer se bodo ob svojem času uporabili
proti — nam!

Obsojen protidržavni hu-
skač. Pred dežel. sodiščem je bil ob-
sojen Jakob Eržen, kočarjev sin na
Dol. Brdu pri Poljanah na tri leta
ječe, ker je hujskal proti kralju.
Odvračal je k vojakom potrjenega
Antona Klobova od vojaške služ-
be, češ da je bolie, če bi bil bolan
kakor da služi teča c... Eržen je
znan klerikalni hujskač.

Šentjakobski Miklavž. Včeraj-
šnja naša notica pod tem naslovom je
popravit v toliko, da glede obdarova-
nja pridejo v poštev oni otroci, ki so
bili sami ali njih svoji vnuki v šent-
jakobsko napredno knjižnico dne 1. no-
vembra.

Kaj je najprimernejše božično
darilo, ki ga more dati mož svoji ženi?
Brezdomno edinole življenjska
polica, katero Vam nudi zavarovalna
družba »S. u. m. a. d. f. c.«. Več glej
oglas v današnji številki.

Zasluznena plačilo. Nekli trgov-
ski potnik Viktor K. je v kavarni nad-
legoval goste. Zmerjal je obrovodbo
tukajšnje mizarske trvdke: »Jugoslov-
vanskih pester«. Na policiji je bil danes
obsojen na 14 dni zapor.

Z žeganja v zapor. Matija Ho-
var si je od svojega tovariša izposodil
1200 kron vredna harmonika

— Vlom v železniški voz. V Sevnici je bilo 25. t. m. vlomljeno v železniški tovorni voz. Vlomilci so odnesli 85 kg težak zaboj emajlirane posode.

— Občinsko sodišče. Marija Arko je danes dopoldne prodajala na trgu jajca po 10 K kos. Naznanjena je občinskemu sodišču za pobijanje draginje.

— Racijska. Danes ponoči je ljubljanska policija priredila raclo na vseh prenočiščih za sumljivimi elementi.

— Najdena utopljenka. Že od 19. t. m. pogrešano kavarniško blaginčarko gđc. Leopoldino Vidmarjevo so večeraj okoli 3. popoldne v Udmatu nasproti izliva Gruberjevega prekopa v Ljubljani potegnili kot utopljenko. Na podlagi fotografije jo je pol. zdravnik dr. Avramović agnosiral. Prepeljali so jo v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Špekulacije z „napsi“.

Defraudanti 4 milijonov izročeni sodišču.

— Zagreb, 30. nov. (Izvirno.) Zadnje odredbe finanč. ministrstva proti valutnim špekulacijam mora vsak razumen človek pozdravljati. Odkritje velemitilonske poverbe, katero je zakrivil trgovec Maks Gomzi, rodom Tržičan, je pokazalo, kako razni verižniki in špekulantje izpodkopavajo s svojo brezvestnostjo tla naš valuti. Trgovca Maks Gomzi je zainteresiral ljubljanskega trgovca Lojzeta Draščeka in bivšega bančnega uradnika Malniga za nakup 5000 „napsov“ — tehnični izraz valutnih špekulantov za „napoleonore“. Kurz 800 jugoslov. kron za 1 napoleonor. »Napsi« bi bili imeli priti iz romunske meje s posredovanjem nekoga Mijo Jovanovića.

Kakor je izvedel Vaš dopisnik, sta Drašček in Malnig za to špekulacijo zainteresirala dva bančna blaginjaka dveh ljubljanskih denarnih zavodov. Ta dva sta preskrbela nad 4 milijone in pol K za na-

kup napoleonorov. Stvar je do tu gladko šla. Špekulacija z „napsi“ pa se je ponesrečila. Gomzi ni mogel napoleonorov izročiti ljubljanskim valutnim verižnikom. Umevno, da blaginjaka tudi nista mogla izkazati kritja in prišla je katastrofa.

Zanimivo pa je še to, da so špekulantje skušali napoleonore dalje spraviti v Italijo. V Ljubljani pa so obenem dvignili kurz lire. Tudi 250.000 lir so nakupili po zelo velikem kurzu. Upali, so da si pridobijo s tem špekulacijami velikanske dobičke.

— Ljubljana, 30. nov. Kakor izvemo, so bili tekom današnjega dneva izročeni državnemu pravdnstvu trgovci Drašček, Malnig, bančni podravatelj Kromar in blaginjak Križaj. Uvedena je proti njim kazenska preiskava zaradi poverbe. Komar je po neveril okoli dva milijona kron.

Najnovejša poročila.

ZAKONODAJNI ODBOR.

— Beograd, 30. nov. (Izvirno.) Zakonodajni odbor je na včerajšnji seji sprejel zakonski predlog o državnem posestvu Belje. Odbor je za tem razpravljaval o proračunskih dvanajsetinah za tekoče mesece od julija do decembra 1921. Dvanajsetine so bile sprejete. O dvanajsetinah se je razvila živahna finančna debata, tekom katere se je razpravljalo vprašanje uradnih doklad. Za dnevne je votiranih 500 mil. dinarjev, dalje je na predlog finančnega ministra zakonodajni odbor votiral še nadaljnjih 170 milijonov dinarjev za uradniške draginjske doklade. Zanimiva je bila debata o draginjskih dokladah ministrov. Posl. Lazic je omenjal, da prejemajo ministri razum plače 410 dinarjev dnevno, 290 dinarjev draginjske doklade in še 120 dinarjev dnevno kot poslanci, kar znaša na dan 820 dinarjev.

Zakonodajni odbor je odobril dalje subvencijo jugoslovenskim parobrodarskim družbam na Jadranskem morju. Finančni minister je pooblaščen, da izplača parobrodarskim družbam subvencijo v znesku 10 milijonov dinarjev. Koncem seje je zakonodajni odbor v specialni debati sprejel dvanajsetine s 15 proti 3 glasovom.

ŽELEZIŠKA ZVEZA MONAKOVO-LJUBLJANA - BEOGRAD.

— Bern, 30. novembra. (Izvirno.) Mednarodna železniška konferenca je razpravljala o železniški zvezi Nemčije z Jugoslavijo. Nameravajo uvesti posebne direktne vozove, priključene k brzovlaki Monakovo - Trst. Na ta način bi se dosegla direktna zveza Monakovo-Trst-Ljubljana-Zagreb-Beograd.

VEST PARIŠKEGA »TEMPSA«.

— Pariz, 30. nov. (Izvirno.) »Temps« priobčuje v uvodniku senzacionalno vest, da je Anglija poslala poslaniški konferenci predlog za odpravo vojaške okupacije Porenja. Anglija se zavzema za to, da se Porenje stavi pod gospodarsko kontrolo.

LORD CECIL ZA GOSPODARSKO OBNOVO NEMCIJE.

— Berlin, 30. nov. (Izvirno.) »Tägliche Rundschau« javlja iz Londona, da je imel lord Robert Cecil daljši govor o gospodarskem pomenu Nemčije za Evropo. Naglašal je, da mora politika Anglije stremeti za tem, da se Nemčija gospodarsko obnovi oz. utrdi.

— Berlin, 29. nov. Kakor javljajo listi iz Washingtona, je včeraj ameriški zakladni tajnik Mellon v vsej formi dementiral vesti, da namerava ameriška vlada znižati dolge zaveznikov za 50%.

— d Pariz, 29. nov. »Matin« javlja iz Washingtona, da je Balfour v privatnem razgovoru izjavil, da noben govor, ki se je držal v Londonu, ne more povzročiti, da bi izpremenil svojega stališča, ki ga je zavzemal od početka konference. Poročevalec »Matina« poudarja izredno prijateljsko obnašanje Balfoura napram francoski delegaciji. Komisija za Daljni vzhod je soglasno vzela na znanje izjavo Schanzerja, v kateri se izraža Briand in Vivianiju zahvala za njune simpatije napram Italiji ter se povdarja o prijateljska čustva, ki jih goji Italija napram Franciji.

NAZADOVANJE PREBIVALSTVA V AVSTRIJI.

— Dunaj, 30. nov. (Izvirno.) Zaključena je statistika o ljudskem štetju v Avstriji. Celokupno ima Avstrija 6 milijonov 131.545 prebivalcev. Napram zadnjemu štetju leta 1910, je zaznamovati znatno nazadovanje prebivalstva v Avstriji. Za 203.591 je manj moških in ženske so nazadovale za 19.750.

KRALJEVSKO VPRAŠANJE NA MADŽARSKEM.

— Budimpešta, 30. nov. (Izvirno.) Na interni trgovski konferenci je včeraj ministrski predsednik grof Bethlen porabil priliko, da se je izrazil o načinu, kako namerava madžarska vlada rešiti vprašanje madžarskega kralja. Grof Bethlen je izjavil, da namerava vlada to

vprašanje rešiti diplomatičnim potom. Do tedaj pa bo preprečila vsako agitacijo za kakšnega pretendent. Grof Pallavicini je vprašal ministrskega predsednika, kako si predstavlja to diplomatično rešitev in če bo kronanemu kralju omogočena vrnitev. Ministrski predsednik je izjavil, da za sedaj ne prevzame nobene obveze.

STAVKA TIPOGRAFOV KONČANA.

— d Rim, 29. nov. Stavka tipografov je končana in novine so zopet izšle.

VELIK VOJNI MATERIJAL ZA KEMALISTE.

— Atene, 29. nov. Častniki poročajo, da je poveljnik križarke »Hyperochia« predložil vojnemu ministru poročilo, da je pred Kefalonijo na italijanski transportni ladji našel devet letal iz italijanskih tvornic, dva in pol milijona Mauser-patronov in drug vojni material. Italijanski transportni parnik je s vojnimi materialom, ki je namenjen za kemaliste odplul v Adalijo.

DRŽAVNI PRAVDNIK ZAHTEVA SMRT LANDRUJA.

— Pariz, 30. nov. V razpravi proti morilcu Landruju je prvi državni pravdnik formal kazenski predlog. Dejal je: Z najboljšo vednostjo in vestnostjo vas prosim za razsodbo, ki potrjuje vse krivde brez olajšilnih okolištin. To pomeni največjo kazen. Zahtevam morilčevo smrt.

1. decembra vsi na koncert v „UNION“.

Borze.

— Beograd, 30. nov. (Izvirno.) Valuta: dolar 71.—, fr. frank 495, marka 28.—, leji 51.50, levi 45.—. Devize: London 288.—, Pariz 505.—, Zeneva 1350.—, Praga 77.50, Dunaj 0.90, Berlin 26.—, Milan 293, Pešta 9.75.

— Zagreb, 30. novembra. (Izvirno.) Predborza. Devize: Curih —, 55.—, Pariz —, 20.—, London —, 1150.—, Berlin —, 103.—, Dunaj 3.50, Praga —, 308.—, Italija —, 11.65, Budapešta —, 38.—. Valute: dolar —, 288.—.

— Zagreb, 29. novembra. (Izvirno.) Zaključni tečaj. Devize: Curih 55.—, Pariz 20.—, 20.25, London 1180.—, Berlin 104.50, 106.—, Dunaj 3.70, 3.80, Praga 309.50, 312.—, Italija 11.80, 11.90, New York 290.—, 296.—, Budapešta 35.50, 38.—. Valute: dolar 290.—, 293.—, lira —, 11.60, marka 110.—, 112.—, avstr. krona 3.50, 3.75, napoleonor —, 1020.—, levi 180.—, rublji 22.—, 28.—.

— Curih, 29. novembra. Zagreb 1.875, Dunaj 0.16, Praga 5.55, Milan 21.376, Pariz 36.401, London 20.986, New York 5.26.

— Trst, 29. novembra. London 98.05, Zagreb 8.40, Berlin 9.—, Pariz 170.40, Curih 467.—, New York 24.40.

— Praga, 29. novembra. Zagreb 32.75, Dunaj 1.10, Berlin 34.50, Curih 18.10, Milan 3.85.

— Pariz, 29. novembra. Dunaj 0.50, Milan 52.50, London 57.63, New York 14.44, Curih 274.50.

— Budapešta, 29. novembra. Zagreb 265.—, Praga 840.—, Curih 149.—.

— Berlin, 29. novembra. Zagreb 97.50, Dunaj 7.25, Praga 294.—, Milan 11.25, Curih 52.90.

— Dunaj, 29. novembra. Pariz 540.—, Curih 1510.—, London 31.500.—, Zagreb 26.50.—, Praga 8.600.—.

Ob zaključku lista.

POLITIČNI POLOŽAJ.

— Beograd, 30. nov. (Izvirno.) Posebni odbor demokratičnega kluba za sestavo kandidatne liste je imel danes dopoldne sejo. Do definitivnih zaključkov ni prišlo. Odbor je vodil načelno debato. Popoldne ob 15. ima odbor nadaljno sejo, kjer pade odločitev. Dopoldne so bili razgovori g. Ljuba Davidovića z delegati muslimanskega kluba. Sestanku je prisostvoval tudi posl. Drofenik (SKS). SKS zahteva rešitev budžeta.

Razno.

• Avstrijska vnevališča so povišala vplisline in izpitne takse za 800 odstotkov za avstrijske dijake in za 3000 odstotkov za inozemske dijake. Vsi ted odredbe bodo plačevali tujci na semester 8.500 kron za obiskovanje predavanj. Avstrijska država je prišla na izdati te nove odloke, ker so njene finance v obupnem stanju in tako ne preostane drugega, kakor da višji učni zavodi shajajo s denarnimi sredstvi, ki si jih preskrbijo sami.

• Nov serum proti jetiki. Bukareški zdravnik dr. Putureanu je po dolgoletnih študijah iznašel nov serum proti jetiki. Uporaba tega seruma ne ovira in ne škoduje normalnemu delovanju organov in je brez vsake nevarnosti. Bukareški strokovnjaki in univerzitetni profesorji so ob priliki poizkušene vcepile dvanaštem pacientom prokovali novemu serumu veliko bodočnost.

• Kako so živeli in umirali veliki možje? Veliki italijanski pesnik Dante je živel in umrl v siromaštvu. Torquato Tasso je v bolnici in brez sredstev našel zavetišče v samostanu San Onofrio, kjer je tudi umrl. Lavoisier, oče kemije, pesnik Chénier, govornik Barnave, astronom Bailly so bili obglavljeni za časa francoske revolucije. Ko so privedli Baillyja pred gilotino, popolnoma slečenega — bil je deževen novemberski dan — se je tresel od mraza. Krvnik mu je ironično rekel: Ti se treseš, Bailly! Toda starec mu je z nasmehom mirno odgovoril: Da, dragi moj, tresem se, toda od mraza! Rousseau je moral živeti 20 let v pregnanstvu. Bacon, Galilej in Newtonov predhodnik je bil 10 let v leči in je pred smrtjo izjavil: Kesam se, da sem vse življenje žrtvoval znanosti. Gutenberg, izumitelj tiska, je živel preganjan in je umrl kot siromak. Italijanski pesnik Foscolo je umrl v Londonu v največji bedi. Tudi Machiavelli je umrl v mizeriji. Angleški pesnik Chatterton se je v bedi zastrpil s arsenikom. Gerard de Nerval se je obesil vsled lakote. Murken pa je umrl v bolnišnici. Filozofa La Rameeja so ubili in vrgli skozi okno. Riquet, graditelj velikega kanala, ki spaja Ocean s Sredozemskim morjem je umrl v revščini. Največji portugalski pesnik Camoens je bil dolgo zaprt in je umrl v bolnišnici. Španski pisatelj Miguel Cervantes, avtor Don Kihota, je izginil levo roko v bitki pri Lepantu. Pozneje so ga ušli morskari roparji ter je umrl v revščini. Komu niso znana preganjanja Kolumba in Galileja? Zgodovina bilježi vse polno tragičnih slučajev iz življenja velikih genijev.

• Smrtina kazen za tatovo. V sovjetski Rusiji obsojajo oblasti tatove na smrt. V Vladikavkazu je bilo zaradi tatvine obsojenih na smrt 200 železničarjev.

• Nemški grobovi v Franciji in Belgiji. »Matin« ostro napada bivšega ministrskega predsednika Clemenceaua in bivšega ministra Tardieuja, ki sta zakrivila, da vsebuje versailleska mirovna pogodba dolžbo, po kateri morata obe stranki skrbeti za grobove padlih vojakov na svojem teritoriju. List konstatira, da je v Nemčiji samo 20.000 francoskih grobov, dočim je v Franciji 250.000 nemških. Nemci potrošijo za francoske grobove sorazmerno malo.

• Francoze pa stanelo nemški na leto 123 milijonov. V Belgiji pa je tudi okoli 100.000 nemških grobov. Nemčija stoji na stališču, da se mora ta dolžba mirovne pogodbe natančno izvajati.

• Ženski pokile. Češka pisateljica Olga Pastrova je pogumna žena: piše proti ženski emancipaciji, proti pretiranemu feministkam. V »Narodni Politiki« je napisala članek, v katerem poroča, da so v Nemčiji, kjer so dali po vojni ženskam največjo

svobodo, z ženskami doživeli veliko razočaranje. Sodba o delu žensstva po uradih je neugodna, zelo neugodna, piše Pastrova. Ženske so manj kot poprečne, da večino slabe uradnice. Mnogi javni uradi in zavodi žensk sploh več ne nastavljajo, nego odpustajo celo že sprejete in v delu uvedene uradnice ter sprejemajo na njih mesto moške. Za samostojno delo se večina žensk ni izkazala sposobno niti fizično niti moralno. Samostojnost in neodvisnost izliva v večini žensk moralno padanje. Feministke so sode vse ženske po sebi; zato so se zmotile. Večina žensk je tudi na Nemškem v kulturi in morali, v značaju in volji še na nizki stopnji vseh vsej civilizaciji in zunanji politiki. Moralno in duševno so ženske poprečno dosti slabše, kakor so mogle misliti feministke. »Gotovo so tudi ženske, ki se s svojo energijo, s duševnimi svojimi silami in s svojo delavno vztrajnostjo lahko merijo z moškimi, — da, ki poprečno moše celo nadkrižujejo, — a take žene so tudi v moških strokah na mestu. Ali takih žensk je le malhen odstotek med veliko večino žensk, ki se niti poprečnim moškim ne morelo primerjati, zlasti kadar gre za samostojno delo, za intelektualno in energijo. Za veliko večino žen je eksistenčni boj neznošno breme.« Tako piše žena češka. In svetuje: Ne gonite dleke v višje šole, da postanejo uradnice brez politike! Pasivni ženski značaj so sposobni le za gospodinske posle; le energična in samostojna, posebno za delo in študije uneta dekleta so sposobna za uradno delo. A tudi ta nal bi se prilagajala raiša za živila, modistke, trgovino, obrte l. dr. Nič več ne živimo v birokratski državi, v kateri le bil uradnik največji gospod. Danes je najljepši poklic obrt in trgovina! Najslabši pa je uradniški.

Turistika in sport.

— Razdeljevanje smučij naznanično za jutri, se valed nepričakovanih ovir vrši dan pozneje. Dan se pravočasno objavi.

Sportna zveza.

Darila.

Unpravi našega lista so poslali za: Boris Mirana — Jos. Stritarja v Aspanzu. G. F. Roblek iz Zalca za božičnico 80 K.

Rodbino narodnega mučenika Kromarja. Neimenovani iz Ljubljane daruje polovico dolga, ker mu v celoti ni bil pripoznan 400 K.

Jugoslovensko Matiko. Neimenovani, tu drugo polovico dolga 400 K, ker mu v celoti ni bil pripoznan. In na kegljskem večeru kluba »Spinčič« nabrali 130 K. Skupaj 530 K.

Vsesokolski zletni sklad. Ob priliki godovanja brata Konrad Brezovška, gostilničarja v Komenskega ulici se je nabralo 620 K.

Slopeca starčka Dazarina v Hotiču. G. Mara dr. Estova 20 K.

Ciril-Metodovo družbo. (Ženska podr. sv. Cirila in Metoda v Krškem). Gosna Varl, soropna živnozdravnica v Krškem je nabrala v veseli družbi v gostilni g. Kriegerja 300 K. (Moška podr. sv. C. in M. v Krškem). G. Martin Kustelje nabral v krški kavarni 141 K in e. Rihard Enrešherer nabral v veseli družbi v krški kavarni 527 K 40 v. (G. Engelsherger sam 400 K, drugi 127 K 40 v.) Skupno 968 K 40 v.

Ciril-Metodovo družbo. Gosn. Michael Lumar, viš. sod. ofic. v Skofji Loki K 100.— mesto cvetja na krsto g. Klara Tavčar, soropga devč. upravn. na Brdu.

Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval g. inženir Karol Polak iz Trčica 400 kron mesto venca na grob pok. tete g. Marie Beer rol. Ahačič. Iskrena hvala!

Za »Jugoslovensko Matiko« so darovali fantje 3. čete dopunjskega bataliona pod vodstvom poročnika Černetca 800 K. Računsko uradništvo pri tukašnji delegaciji finančnega ministarstva mesto venca na grob svojega nepozabnega tovariša Avenština Zalca 500 K. Iskrena hvala! Posnemajte!

Poizvedba.

— Našel se je v garderobi opernega gledališča zlat uhan. Dobi se nazaj v tem gledališču na levo.

V nedeljskem večernem vlaku iz Gorenjske so bile pozabljene turistijske rokvice. Pošteni nadljetali naj jih odda v pisarni planinskega društva v Ljubljani, Krobek trg.

Pes Doberman »Luha« z znakom 237 se je zatekel. Prosi se, oddati ga proti nagradi, Pot v Rožno dolino 8.

Medić, Rakovec & Zankl

preje A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skiadišče: Novisad. Brzljavi: Meraki, Ljubljana. Telefon: 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleškarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. linoleum lak za pode. „MERAKL“. Emajlni lak. „MERAKL“. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Izšla je brošura

Slike z naše rivijere.

Spisal Ivan Podržaj.

Ponatis iz „Slovenskega Naroda“.

Cena 3 dinarje.

Vse dohodek je namenjen penzijskem fondu jugoslovenskih novinarjev.

Dobiva se v „Narodni knjigarni“.

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju nametanih zneskov, ki ste ga sprejeli, in dan, ko vam je bil izplačan.

Radi mnogih priobz ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po pošlah Vas to pravimo.

Enake priobzbe so se po strogi preiskavi doedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljud e, ki posebno sorodnikom radi prikazujejo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo milili, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po ofejalni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno in lačan, izgubi spoštovanje in zaupanja ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati z-pet kakl d n.r.

Konečno se obračamo že na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več m-secev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna potrditba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Str. et New York, N. Y.

Raznoferosti.

„Zenska moda in šport. Meda, ki piše v „Nar. Listih“ redno o modi, poroča, da se je začelo med modnim ženskim resno gibanje za uvedbo hladne. Zimski šport zahteva barviti sweater in čipko, za sankanje in skizanje preko zasneženih holmov in dolin pa tudi breeches (hlače). V nobenem je tako kratkem in širokem krilu se ne sanja in skiza tako svobodno kakor v hlačah. V Ameriki pa ženske uvažajo sploh hlače, v katerih je gibanje in največje kretanje najdostojnejše. V dežju bi bile hlače ženskam posebno ugodne. V Monakovem pa so še tako konservativni, da le morala policija nedavno ščititi turiste, ki si je upala iti po ulicah v hlačah. Dostojno ženskam pristojne hlače je kot pilama (za spanje), kot kopalne hlače in kot breeches na snehu in ledu.

33 Jezikov zna moravski Mezzofanti. Župnik Alojzij Kontek v Praci pri Brnu. 17. novembra je praznoval 60-letnico svojega rojstva in 40-letnico, odkar je pričel prevajati iz tujih jezikov. 27 njegovih prevodov je izšlo v tisku. V Brnu je izdal pet knjig z naslovom „Na obisku pri tujih pisateljih“, kjer je priobčil 73 povesti, prevedenih iz 20 jezikov.

Karel piše svoje spomine. Kako poročajo iz Curiha, se je bavil bivši cesar

Karel pred svojim odhodom na Madžarsko s pisanjem spominov, ki jih je najbrž končal in ki so shranjeni v Švici. Del svojih spominov, ki se tičejo konca volne in polona monarhije, je dal na razpolago pariskemu „Matinu“, ki jih bo v kratkem objavil.

Bivši avstrijski nadvojvoda — nabiralci inštoratov. Z Dunaja poročajo, da je sprejel bivši habsburški vojvoda Leopold Wölfling službo nabiralca inštoratov za „Wiener Handelsblatt“.

Pot v nebesa. Angleški pisatelj in kritik John Ruskin je nekoč dobil pismo, v katerem ga je prosil predstolnik neke cerkve za denarno pomoč, da more plačati dolg na cerkvenem poslopiju. Ruskin je odgovoril tako-le: S prezirnim smehom zabavaj nad vašim apelom meni — poslednjemu človeku na svetu, ki bi bil pri volji dati vam vinar! Moja prva beseda vsem, ki me hočejo poslušati, je: ne zadolžite se! In od vseh dolžnikov na svetu se mi studijo najbolj tisti pobožni ljudje, ki zidajo cerkve, pa jih ne morejo plačati. Stradajte do smrti in poljdit v nebesa! Kaj ne morete pridigati in moliti izven ograj in me, v kakih poštenih jamah ali kje drugod?

Čudeži so godili. V Cantonu, v državi Ohio, živi simpatična, nekaj nad 30 let stara, evangelistovka Aimee Sample Herson iz Kalifornije, ki zdravi bolnike z molitvijo. Tisoči in tisoči prihajajo k njej in

ona jim pomaga. Več sto bolnikov, za katere je evangelistovka molila in jih pomazala s posebnim oljem, trdi, da so popolnoma ali pa deloma zdravi. Evangelistovka sprejema bolnike v mestnem avditoriju, ki ima prostora za 5000 oseb. In ves ta prostor je napolnjen cele ure, predno se prične molitve. Hoteli v mestu so prenapolnjeni bolnikov. Evangelistovka opravi najprej neke obrede, nato balzamira bolnike, potem pa molji za vsakega posebej. Pravilo, da je več kot 50 oseb že zagnalo proč svoje berglje in da so odšli popolnoma zdravi. Evangelistovki pomagajo tudi pastirji. Zdravniki v Cantonu so dobili nepričakovano konkurenco. Pa naj reče kdo, da se danes ne godijo čudeži!

Nemorlaost v Ameriki. Ameriški listi poročajo, da se nemorlaost v Ameriki vedno bolj razširja. V Clevelandu je bilo en sam dan pripelanih pred mestne sodnike 260 obtožencev, od katerih jih je bilo 46 obtoženo zločina proti pravosti. Skoro vse obtožene osebe so bile zamorne. Po političnih poročilih postajajo razmere pravosti neznosne in strašne. Neki policist, ki je civilno oblečen kontroliral v enem delu mesta, je izjavil sodniku, da ga je v teku pol ure nagovorilo kar deset žensk. Obtožene zamorne so bile obsojene na prisilno delo od 30 do 90 dni. Sodnik je po obsodbi izjavil, da je sramota za mesto in

policijo, ako pustijo, da se širi nemorlaost v takem obsegu.

Zenska nekritičnost se je pokazala znova v slučaju Henrija Landrúja. Ta suhi možakar, plešast, grdo kosmat, z naočniki in lastnik malih očel in prav slabih zob, je imel tekem svojih 50 let nič manje nego 283 ljubic! Med temi jih je 10 s sekro pobil in v peči sežgal. Vseh 10 je zasnil, se z njimi zaročil, jih oplenil imetka, nato jih odvedel v svojo vilo zunaj Pariza ter umoril. Vedno je izbral le take starejše ženske, ki so bile brez sorodnikov. Zato se ni zanimal, ko so izginile v ognju in dimu, njihče zanimal. Pri 10 zaročenci pa je imel Landrú smot: imela je sorodnika, ki se je za njeno usodo zanimal, in tako so zločine odkrili. Landrú je imel natančen zapisnik svojih ljubic in zaročenk; iz tega zapisnika so sodniki dognali, kako so se njegove žrtve pisale in kdaj so odšle v žrjavico in v dimnik. V Parizu imajo zdaj s tem novim Hugom Schenkem veliko senzacijo. Morilec pa tali vse. Vsi listi so polni Landrúja; celo slike pripadajo. Porotne obravnave se udeležujejo Parizani in Parizanko kakor najzanimivejše komedije. Taka tudi ta slučaj dokazuje le žensko nekritičnost, lehkovernost in smešno pristopnost. Landrú je grd mož, a katerikoli je obetal zakon, vselej je imel uspeh. Starim devicam in postarnim udovam je

pisal pisma sladka in neslana, jih imenoval „lepe“, „sladke“ itd. In vse so mu verjele. Z bivšimi deklami je občeval kakor z aristokratkami, in to jim je zmedlo možganje; stari kuharici z rdečimi, velikimi, raskavimi rokami je pisal „poljub na Vašo ljubo, malo ročico“, in izročila mu je vse prihranke ter se dala ubiti! Londonski in pariski listi delajo zato ob vsej strašnosti 13kratnega morilca vendarle hudobne dovode na — ženstvo.

Lamartine in njegova mati. Ko je napisal Lamartine svoj „Millyc“, je poslal knjigo svoji materi, ki je pa opazila, da piše pesnik o zimelezu na vlažnem hišnem zidu. Ker je ljubila resnico in ni hotela, da bi kdo njeno sinu očital laž, je vsadila sama zimzelen na mesto, kamor ga je vsadil pesnik v svoji fantaziji.

Kaj je Elsaluid — to se zna? Lehner Feller — Stabica.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Ivan Podražaj.

Potrebščine za maskiranje.

Šminke, puder, vaselino, nosni kilef, mastiks, lasulje, brade ter krep za brade, priporoča

STRMOLI, Ljubljana, Pod Trančo 1.

Proda se

7 mladih psov in gobdnet avtomat. Poizve se v Kolodvorski ulici 7. 8557

Proda se

moško kolo. Kolo je skoro novo, znamke Puch, model 1920 in je popolnoma opremljeno. Ogleda se lahko med 4. in 5. uro pop. na Dunajski cesti 11, I. nadstropje. 8556

Trgovski potnik

očenjen, po vsej Jugoslaviji zelo dobro vpeljan, vešč specijerije in kolonijale. železninske in galanterijske stroke, išče primerno stalno mesto. Dopisi pod „Koloniale 8546“ na upravo Sl. Nar. 8546

Pridna gospodinja

dobra kuharica, doma iz boljše hiše, želi službo pri samostojnem gospodu. Naslov pove uprava Sl. Naroda. 8544

Stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in električno razsvetljavo v Celju se zamenja z enakim v Ljubljani. Naslov pove upr. Sl. Naroda. 8559

Frezni stroj

(Fräsmaschine) v dobrem stanju, se po ugodni ceni prodaja. Matija Perko, strojno mizarstvo, Zgor. Šiška, Celovška cesta 121. 8543

Dolinarjevi kipi

so primerna in ceno Miklavževa darila! V prodaji: M. Tižar, Ljubljana. 8542

Lokal

prilagojen za malo trgovino ali gostilno, v sredini mesta Ljubljane, se išče. Naslov pri upravnistvu Sl. Nar. 8574

Prodajalko

za trgovino s papirjem, z večletno prakso, sprejme L. Schwentner v Ljubljani.

Več

krojaških pomočnikov

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se sprejme takoj. Samo, stoini dobe proti garanciji delo na dom. Stalno delo zasigurano. Vpraša se: Emonska cesta 8, v pisarni. 8579

Knjigotrška

pomočnika

starejšo, zanesljivo moč, in gospodirno, z večletno prakso v knjigotrštvu, sprejme knjigarna L. Schwentner v Ljubljani.

Izvežbanega

nadmonterja

slovenske narodnosti, z daljšo prakso pri električnih strojih, pri montaži napeljav visoke in nizke napetosti ter pri montiranju električnih in parnih strojev, potrebuje državni premovalnik Valenja. Ponudbe z navedbo pogojev ter s priporočili je vpsati na gornji naslov. Prednost imajo samci.

Sprejmejo se

gospodje in gospodične na dobro domačo hrano. Naslov pri upr. Sl. Nar.

Prva jugoslov. barvarija, krznarstvo in strojarnica

P. Semko, Ljubljana, Glince 230.

Sprejema liščeje kože v barvo kakor vsa v to stroko spada oca dela. Delo prevzemam v trgovini čevljev. Gradišče št. 10. 8568

Proda se

jedilna miza s 4 stoli, kredenca, pisalna miza z nastavkom, manjša miza in omara, vse polirano. Dve mali in ena velika kamna. Ogleda se vsak dan od 2. do 4. popoldne. Naslov pove upr. Sl. Naroda. 8563

Božične in novoletne razglednice

na debelo in drobno pri Ljubljani, židovska ul. Prodajo se

dobre gosli.

Kje, pove uprav. Sl. Naroda. 8567

Gospodična išče boljše mesečno sobo

event. s hrano. Ponudbe pod „Z. L.“ 8555 na uprav. Sl. Naroda. 8565

Pisarniško moč začetnico

sprejme Sever & Komp., Ljubljana. Predpogoj: prvovrstno šolsko izpričevalo, katerega prepis je priložiti ponudbi. 8551

Na hrano in stanovanje se sprejme 1 gospod.

Gospod. ul. št. 9/I. 8558

Ludovik Ševar,

v.d. na Rakeku izvršuje točno in najhitreje vse v to stroko spadajoče posle, tudi ocenjanje. 8535

V najem

vzajem v bližini Ljubljane gostilno ali posodstvo. Ponudbe pod „Bližina 8472“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 8472

Manjšo hišo

z vrtom v Ljubljani ali bližnji okolici kupim. Ponudbe pod „Hiša z vrtom 8478“ na upravo Sl. Naroda. 8478

Izurnenega koncipijenta

išče za takojšnji nastop odvetnik dr. Fero Müller v Mariboru. 8508

Kupim že rabljen, dobro ohranjen klavir.

Ponudbe na Pošto ležeče št. 1, Raka pri Krškem. 8493

Učenka

15 let stara se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Hrana stanovanje in drugo v hiši. Janko Šumrada, Stari trg pri Rakeku. 8513

Prostoren lokal

57 m, z izlozhami, na prometni cesti s tramvajem v bližini kolodvora, se odda za trgovino ali trgovsko pisarno proti soudeležbi. Pismene ponudbe pod „Soudeležba 8562“ na upravo Sl. Naroda. 8562

Kislo zelje

letošnji pridelek, več vagonov, prvovrstno in zdravo, po ceni 12 K klg., nudi H. Novak, Zagreb, Maksimirska cesta 64.

Sprejme se učenec

s primerno šolsko izobrazbo, zdrav in krepak, v trgovino z mešanim blagom, hrano in stanovanje v hiši. Ponudbe se posilja na trdnico Storgar in Škerl, Sevnica ob Savi. 8410

Stavbena tvrdka v Ljubljani

že v tej stroki izvežbanega samostojnega knjigovodje in korespondenta, zmožnega tesa-pisja in strojenisa. Mesto stalno, plača doba. Ponudbe pod „Knjigovoda 8568“ na upr. Sl. Naroda. 8568

Mesečna soba

za solidnega gospoda se išče, če mogoče v sredini mesta. Ponudbe pod „Mesečna soba 8541“ na upravnistvo Sl. Naroda. 8511

Gospodična

srednje starosti, izobražena, išče mesto ali kot opora gospodini ali kot otrokom brez mater ali pa kot gospodinja k samostojnemu gospodu. Ponudbe pod „Opota 8553 na upravo Sl. Nar. 8553

Gospodična

iz dobre hiše, v službi kot uradnica v Ljubljani, išče sobo event. s hrano pri boljši rodbini v Ljubljani. Kuravito si preskrbi sama. Ponudbe je poslati na Trboveljsko premovalno družbo, reprezentanca v Ljubljani, Knafjeva ulica št. 13. 8473

Iščem mlin

v najem ali na spolovino. Ponudbe pod „Mlinar 8463“ na upravo Sl. Nar. 8463

Gospod išče elegantno meblovano sobo.

Plača tudi 1.000 K. Ponudbe pod V. V. hotel UNION soba št. 47, Ljubljana. 8518

Gospodična

išče mesto za pomoč gospodini. Je spretna v šivanju in vseh gospodinskih delih. Naslov pri upr. Sl. Nar. 8507

Kmetovalci, pozor!

Neverjetne uspehe dosežete pri prazniških govcih itd. ako primete krmil redilni prašek Redin lekarnarja Plesočja v Ljubljani. II 68

Izvežbano strojepisko

veščo popolnoma tudi slovenske in nemške stenografije, sprejme takoj dr. Josip Furjan in dr. Vladimir Krič, odvetnika v Ljubljani, Sodna ulica 1. 8531

Stavbene parcele na prodaj!

Natančnejše podatke daje: Gradbeno podjetje G. Tominšek družba z o. z., Gajeva ulica, pisarna poleg gradbe palače Ljubljanske kreditne bank. 8502

Trstje za strope izdeluje in prodaja

na debelo in drobno m² po K 3,50 pri večjih naročilih znaten popust. Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13. Trstje. 8502

G. F. Juršek

izvežban glasbenik v Ljubljani Wellova 12.

Moko

plenično ima v zalogi trdnica Kmet & Ko., Gospodarska cesta 8. Zahtevajte ponudbe! 8589

Stanovanje

tudi s hrano, išče gospodična za dobro plačilo. Ponudbe pod „Boljša 8572“ na upravo Sl. Naroda. 8572

Sprejme se učenec

s primerno šolsko izobrazbo, zdrav in krepak, v trgovino z mešanim blagom, hrano in stanovanje v hiši. Ponudbe se posilja na trdnico Storgar in Škerl, Sevnica ob Savi. 8410

Domačo hrano

išče 3 gospodje. Ponudbe s ceno pod „Hrana 8571“ na upravo Sl. Naroda. 8571

Kupim

rabljeno, a dobro ohranjeno m² linsko opremo. Ponudbe z naznanilom cene na: Radivoj Vrhovnjak, ž. p. Savski Marof, Hrvatska. 8548

Tri popolnoma izurnjene samostojne žagarje

za polnojermerne sprejme takoj lesna družba Mirja, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. 8491

Naprodaj je Hotel „Stol“

Blejska Dobrava pri Vinjargu.

Hotel obstoji iz gospodarskih posloni ledenice in kegljišča. Bodočnost velika. Poizve se pri lastniku Bellovu, Ljubljana. 8406

Modni atelje.

Priporočam se slavemu občinstvu za izdelovanje najmodnejših civilnih in sportnih oblek. Priznana doba in točna postrežba, prvovrstno delo, solidne cene. Ivan Kersnič, Resljeva cesta 1/I. desno. 7144

Radi opustitve trgovine

se prodaja 65.000 kom. karbidnih gorilcev, 200% pod današnjimi cenami. Naslov pove upr. Sl. Naroda. 8514

Dr. Davide Costi

zdravnik

Slava Costi roj. Trampuš učiteljica

poročena

Senožete, dne 26. nov. 1921.

Kremo za kožo

rečno kremo „D'Orion“ in „Planinka“, prvovrstni izdelki, uspešno sredstvo za porazpokane roke, izpuščaje itd. Nadalje „D'Orion“ in „Planinka“ puder ter prvovrstno toaletno milo priporoča

Parfumerija Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo 1. 8569

Kupi se

mlad, hud pes za na verigo. Ivan Kurali, Domžale. 8545

Začetnica

absolventna trgovskega tečaja, išče mesto pisarniške moči. Gre tudi na deželo. Ako mogoče stanovanje in hrana v hiši. Ponudbe pod „Začetek 8474“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 8474

Modna trgovina v Ljubljani sprejme takoj spretno prodajalko

veščo modne stroke. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 8533

„ORIENT“

družba z o. z. preje

Brata Eberl in Jančar & Co Ljubljana, Miklošičeva c. 4. nasproti hotela „UNION“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklar-skega klorja. Velika zaloga kemikalij in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pisarje.

Zimskih moških kaputa, ulstera modernih u više boja br. 44, 46, 48, 50 i 52

1 komad dinara: 300.

Na više znatno jeftinije šaljem poštom sa poštarinom po dinara: 310 komad. Kolonijalna radnja

Djordja Gavrilovića,

Beograd, Kralja Petra 62.

Ivan Zakotnik, mestni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska cesta 46. — Telefon številka 379.

Vaskovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, lednice, paviljoni, verande, lesene ograje, itd.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga, tovarna furnirja.

Neka mestna hranilnica na prejš. Stajferskom sprejme za stalno takoj ali za pozneje

tajnika

ki je popolnoma izvežban v samostojnem knjigovodstvu, korespondenci in v bilancah. Plača od XI—IX pačilnega razreda drž. uradnikov z dokladani vred po dogovoru. Stanovanje je event. brezplačno na razpolago. Ponudbe pod „Hranilnica 8346“ na upravnistvo Sl. Naroda. 8346

Zastoni

težko dobiš kaj, vendar ako kupiš v novi specialni trgovini bluz in domačih oblek M. Beliharja, Sv. Jakoba nabrežje 29, si prihraniš denar.

Bluze iz barhentata od K 160.— dalje

„volnene“ K 200.—

Domače obleke „K 350.—

Predao kupiš drugod, onaj si izbiral 8575

Za izkazano ljubo sočutje povodom težke izgube se presrčno zahvaljuje

Gustav Eger.

ŽELEZNIKI, 30. novembra 1921.

Vplačana delniška glavica
K 30.000.000—

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567

Cekovni račun 12205

Ljubljana, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnemu domu“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.

Pozor, lovci!

Kupujemo v velikih množinah po največjih dnevnih cenah,
lisice, kune, dihurje, polhe, krte, vidre.
Franc Šmalc, Mestni trg štev. 24.

„Šumadija“

prva srbska zavarovalna in pozavarovalna družba v BEGRADU
Glavni zastop za Slovenijo

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 24.

Sklepa vsakovrstna zavarovanja proti požarnim škodam
ter zavarovanja na človeško življenje za slučaj smrti in doži-
vetja, rentna zavarovanja, kakor tudi za doto otrokom po najmo-
dernejših kombinacijah in najugodnejših pogojih.

Spretni zastopniki se sprejmejo v vseh večjih krajih Slovenije.
Zavarujte se pri domačem zavodu!

POZOR! Trgovina! POZOR!

Veliko in malo.
najcenejše

Zvezki vseh vrst od 8—100 listov.
Svečniki, peresa, črnilo, radirke vseh vrst.
Pis. mape 100/100 50/50 25/25 10/10 vseh kakovosti.
Kazalnice božične, noveletne, umetne, narodne, ljub-
ljanske in razne druge.

USE VRSTE PAPIRJA pisarniški, dokumentni, konceptni,
strojni, trgovski, črtani, karirani, obojni, scilenti, krepki,
risalni, pergamentni, voščeni, plovni, konfokorentni,
havanski in drugi.

USE VRSTE OVIKOV (kuverte) pisarniške, trgovske,
uradne, pisemske soper, za akte dolge, mape za akte vseh
velikosti, urejevalci vseh vrst pisem, cigaretni papir
in stročnice vseh vrst.

USE VRSTE KREDE bele, modre, rdeče in druge. Notezi
vseh vrst, fuše, rdečilo, barve, žig. blazinice, copici, črnil-
niki vseh vrst, trgovske, kop. in bančne knjige

Veliko razpošiljam malo
JOSIP OMERZA, LJUBLJANA,
Donajska cesta 6, I. nadstropje.

Razglas.

V pisarni Auto-odreda IV. Armijske oblasti v Zagrebu se
bo vršila v dnevih 22., 23. in 24. decembra 1921, vsa-
kokrat odnavešenih dnevov ob 8. uri

javna ustmena dražba za prodajo 38 komadov avtomobilov, in sicer:
22. decembra: 12 tovarnih avtomobilov znamke
„Fiat“.

23. decembra: 13 tovarnih avtomobilov znamk: 6
Bisslag, 4 Praga, 2 Noselsdorfer in 1 Laurin-Klement.
in 24. decembra: 13 avtomobilov in stoer: 3 osebnih:
1 Mercedes, 1 Gregorije in 1 Kontinental, 4 sanitetni au-
tomobili znamke Studebaker in 6 tovarnih avtomobilov
znamk: 1 Pokrol, 1 Waff, 3 Daimler in 1 Puch, in sicer
po rešitvi gospoda Ministra Vojne in Mornarice A. A. br. 2689
od 15. septembra t. l. in Komandanta IV. Armijske oblasti I. br.
5876 od 7. novembra t. l.

Pogoji za to dražbo in avtomobili, ki se bodo prodajali,
so razvidni med uradnimi urami Auto-odreda IV. Armijske obla-
sti v Zagrebu v Jelačić-kasarni vsakodnevno do dneva licitacije.

Vsaki dražbenik položi pred dražbo kavcijo i. s.:
a) Podaniki kraljestva SHS 5 %, od označene početne
vrednosti za dražbo za vsaki avtomobil in b) Inozemci 10 % od
označene početne vrednosti za dražbo za vsaki avtomobil.

Kavcije onih dražbenikov, ki so izlicitirali vsak posamezni
avto zadržale se bodo do rešitve dražbe, ostale pa se vrnejo
takoj.

Posiljavajo se vsi zainteresirani, da prisostvujejo tej dražbi.
z pisarne komande IV. Armijske oblasti I. Br. 5876 v Zagrebu.

Krojač

ki je zaposlen pri tvrdki, 1866 eta-
movanje, najraje pri kakšni šivji, ki
bi imela lahko lep zaslužek. Ponudbe
pod »Krojač 8535“ na upravo SI. Nar.

Pozor, trgovci s klobuki!

Vsakovrstne klobuke od 160 K naprej
imam v veliki zalogi; tudi lene velourne
klobuke. Franjo Cerar, tovarnar v
Sloam, podla Domtala. Tovarna je
oddaljena 7 minut od postaje Domtala.
Cene primerno nizke, potreba točna.
V popravilo se sprejemajo pri Kovač-
vič i. Trkan, Prečernova ulica 5 na dvo-
rišču desni, vsako sredo, ravno tako
se oddajajo samo vsako sredo.

Stavbeno podjetje

Al. in Val. Accetto,
Ljubljana, Trnovski pristan 14

zaprisežena sodna zvezenca, prevzema
vsa ovrzna visoke stavbe, izvršitev
načrtov in proračunov, obilavstvo kon-
cesijonirane posredovalnice za nakup
in prodajo pos. stavb in zemljišč. 8227

Za popravo in moderniziranje

velournih in klobukov iz klo-
bučevine prosim kranjske tvor-
nice, katere bi bile voljne
na to reflektirati, da bi se ogla-
sile. Isak Somo, Zagreb, Juri-
šičeva ulica 3. 8554

Konjske odeje

in fine volnene odeje v največji
izbiri po tovarniških cenah pri
M. Bauer, Zagreb

Ilona 39.
Tekstilno blago na debelo. Odeje
za zorce pošiljam brzoovozno na
ogled. 6616
Samo za preprodajalce.

Smrekovo lubje

v vsaki množini kupuje
tovarna kož

Oskar Fröhlich
Karlovac.

SALAMA
prvo vrsto
novo blago
povsem zrela
se dobi povsod
Prva hrvaška tovarna
salama, sušene mesa i
mašil.
M. Gavrilović
sinovi d. d.
Petrijnja.

Okraski in svečke za božično drevo

na debelo in drobno pri
L. Pevalsek, Ljubljana,
Židovska ul.

Kupi se

priprava za avtogeno varjenje,
kompletna ali pa deli, in feklone
stehemice za kisik. Ponudbe pod
„Kupi se“ na Aloma Company,
anončna družba z o. z. Ljubljana,
Kongresni trg 3. 8348

Parquetne deščice

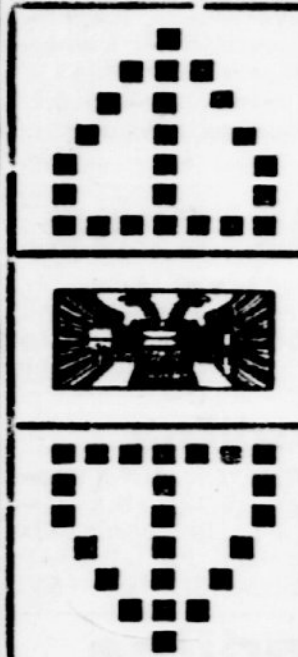
hrastove, bukovne parjene, brodske pod in vsakovrsten rezan les
lastnega izdelka nudi po najnižjih cenah
Ivan Siška, tovarna parketov in parna žaga, Ljubljana,
Metelkova ul. 4.

Kupuje rezan les v deblih v vsaki množini, kakor tudi gozdne
parcele. — Sprejema les v razenje na polnojarjenik po naročilu.

: Carinsko posredniški bureau : Uvoz Izvoz

Podružnica: **GROM** Podružnica:
Rakov. Jesenice.

Centrala: Ljubljana, Kolodvorska ulica 41
se priporoča p. n. trgovcem in ostalemu občinstvu za njihovo na-
: klonenost ter jamči za točno, brzo in solidno odpravo. ::

Vizitke, kuverte in pisemski
papir s firmo kakor vsako-
:: vrstne druge tiskovine ::
izvršuje točno

„Narodna tiskarna“.

Naročila sprejema tudi „Narodna knjigarna“.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog
vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premo-
govnikov za domačo vporabo, kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 19.

Modna in športna trgovina
za dame in gospode

P. Magdić,
Ljubljana, nasproti glav. pošte.

Največja izbira moških klobukov, športnih
čepic, zimskega perila, kravat, finih belih
srajc, robcev, nogavic, naramnic, rokavic,
dežnikov in palic.

== Vsi športni predmeti. ==
Moški klobuki na debelo.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge
vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor,
Kranj, Ljubljana, Maribor, Metko-
vlč, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik,
Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v
tu- in inozemstvu.